

Creació d'una empresa

Manuel Martínez Jiménez, Maria Teresa Montoliu Monfort, Mercè Sitges Querol i Montserrat Boyero Martín

Empresa i iniciativa emprenedora

Índex

Introducció	5
Resultats d'aprenentatge	7
1 Pla d'empresa	9
1.1 Concepte i finalitat del pla d'empresa	9
1.2 Estructura del pla d'empresa	10
1.2.1 Resum	10
1.2.2 Persona emprenedora o equip fundador	11
1.2.3 Pla de producció o d'operacions	11
1.2.4 Pla d'organització	14
1.2.5 Pla juridicofiscal	15
1.2.6 Annexos	16
1.3 Formats del pla d'empresa	17
1.4 Elaboració del pla d'empresa a partir de l'estudi de viabilitat econòmica i financera	18
1.4.1 El pla d'inversions inicials	18
1.4.2 El pla de finançament	19
1.4.3 La previsió de tresoreria i el sistema de cobrament a clients i pagament a proveïdors	19
1.4.4 Previsió del compte de resultats	20
1.4.5 Anàlisi del punt d'equilibri	20
1.4.6 Avaluació del projecte	21
1.4.7 Balanç de situació	22
1.5 Elecció de la forma jurídica, tràmits administratius i gestió d'ajuts i subvencions	22
1.5.1 Empresa individual	24
1.5.2 Societats	25
1.6 Pla de màrqueting	35
1.6.1 Elaboració del pla de màrqueting	36
1.7 Recerca d'ajuts i subvencions per a la creació d'una empresa	39
2 Creació i posada en funcionament de l'empresa	41
2.1 Constitució de l'empresa	41
2.2 Tràmits generals per posar en marxa l'empresa	42
2.3 Tràmits específics per a la posada en marxa d'una empresa	45
2.3.1 Sistemes de tramitació per a la constitució d'empreses	50
2.4 Resum dels tràmits administratius per a la constitució d'una empresa	52
2.5 La forma empresarial del treball autònom	54
2.5.1 El treballador autònom econòmicament dependent	55
2.6 Finançament de l'empresa	57
2.7 La funció financera	58
2.7.1 Les fonts de finançament	58

Introducció

La unitat “Creació d’una empresa” tracta de veure, en l’apartat “Pla d’empresa”, per mitjà d’un document com és el pla d’empresa, quins són els aspectes més importants que s’han d’estudiar, treballar i resoldre en una empresa perquè es pugui portar a la pràctica i ser viable. Les persones que volen constituir una empresa han d’analitzar quins són els punts més importants relacionats amb el pla de producció, el pla d’organització i el pla jurídic, a més de la importància cabdal del pla financer i del pla de màrqueting per corroborar si el pla d’empresa és viable.

En l’apartat “Creació i posada en funcionament de l’empresa” estudiareu tots els tràmits i requisits que es necessiten per a la creació d’una empresa, amb una menció especial al tema de la fiscalitat de les empreses per la importància que té en el funcionament d’aquesta.

Aquesta unitat té una importància cabdal en el desenvolupament del mòdul ja que, a través del pla d’empresa i posteriorment de la creació i posada en funcionament d’aquesta, portem a la pràctica la ideació i elements que hem estudiat prèviament i és el punt cabdal per tenir una empresa organitzada i amb tots els requisits per funcionar, tant des del punt de vista formal com econòmic i d’organització interna.

Els continguts d’aquesta unitat didàctica s’han d’estudiar amb el material teòric, i també amb l’aplicació dels conceptes del pla d’empresa fent una simulació de pla d’empresa i emplenant els documents i tràmits administratius que es demanen per a la creació i posada en funcionament de l’empresa.

Resultats d'aprenentatge

En acabar la unitat, heu de ser capaços del següent:

1. Realitza activitats per a la constitució i posada en marxa d'una microempresa, seleccionant-ne la forma jurídica i identificant-ne les obligacions legals associades.
2. Realitza activitats de gestió administrativa i financera d'una microempresa, identificant-ne les obligacions comptables i fiscals principals i complimentant-ne la documentació.

1. Pla d'empresa

Dins del procés de creació d'una empresa, el pla d'empresa és un document cabdal on es recull tot el projecte empresarial.

L'element essencial per donar a conèixer la nostra idea de negoci és presentar un document on es pugui llegir i estructurar aquesta idea de negoci. Per això s'elabora el pla d'empresa.

1.1 Concepte i finalitat del pla d'empresa

El pla d'empresa és una eina essencial on, mitjançant un document, s'explica tot el projecte empresarial que es vol presentar.

El pla d'empresa és **un document escrit** en què s'explica i es detalla el projecte d'una nova empresa, tenint en compte tots els elements rellevants, els recursos necessaris i les accions que s'han de dur a terme per a la posada en marxa del nou projecte empresarial i perquè en puguem determinar la viabilitat.

La **finalitat** del pla d'empresa consisteix a donar a conèixer el projecte de la nova empresa a totes aquelles persones que, d'una o una altra manera, tindran relació amb aquest nou projecte empresarial i, per aquest motiu, han de tenir els elements necessaris per saber si el projecte empresarial és viable o no.

El pla d'empresa és de gran utilitat tant internament per a la persona emprenedora o equip fundador com externament.

Internament perquè:

- Ajuda a ordenar idees.
- Serveix per planificar i pensar anticipadament en el nou negoci, per preveure on poden sorgir els problemes i tenir preparades alternatives.
- Serveix per tenir una visió global del projecte i de guia per a cada fase del procés de creació.
- Pot ser un instrument d'autoavaluació.

Externament per poder defensar el projecte davant els altres: obtenir finançament, convèncer inversors, establir acords i aliances, atraure personal clau, aconseguir condicions més favorables amb proveïdors, etc.

El pla d'empresa a més...

... és una eina de planificació i control que:

- Permet reduir considerablement el risc de fracàs.
- És una eina de formació.
- Permet determinar quines són les oportunitats de negoci i els mercats d'interès més prometedors per a l'empresa.
- Crea consciència dels obstacles que s'han de superar.
- Crea un marc de comunicació i venda.
- Permet analitzar els costos i la rendibilitat.

1.2 Estructura del pla d'empresa

El pla d'empresa és un document de gran transcendència per a l'empresa. En el pla d'empresa es defineixen les línies mestres que ha de seguir l'empresa per tal d'assolir els seus objectius; per aquesta raó els treballadors que tinguin un cert grau de responsabilitat n'han de conèixer el contingut. També pot ser una eina important a l'hora de presentar l'empresa a altres empreses (bancs, proveïdors, clients...).

El pla d'empresa es pot estructurar en els apartats següents:

- Resum.
- Persona emprenedora o equip fundador.
- Pla de màrqueting.
- Pla de producció o d'operacions.
- Pla d'organització.
- Pla juridicofiscal.
- Pla economicofinancer.
- Annexos.

1.2.1 Resum

El pla d'empresa començarà amb el resum.

El resum té com a objectiu facilitar la lectura i motivar les persones i entitats que han d'avaluar-lo.

El **resum** és un document breu, de com a màxim tres pàgines, en el qual es destaquen els aspectes més rellevants del projecte de la nova empresa.

El resum ha de contenir, com a mínim, la informació següent:

- Quina és **la idea de negoci**.
- Quina **estratègia** se seguirà en els diferents apartats del pla d'empresa.
- Quins són els **promotors**.
- Quins són els **objectius** a mitjà i llarg termini.
- A quin tipus de **client** va dirigida la idea i quina és la mida del mercat.
- Quines són les **diferències** amb les empreses de la **competència**.
- Quina **inversió** es necessitarà.
- Quin és l'**estat del projecte** en l'actualitat.

En la secció "Adreces d'interès" del web podeu trobar informació sobre la xarxa **Empren** que presta serveis d'acompanyament i suport a les persones que volen constituir una empresa a Catalunya durant els tres primers anys de vida del negoci.

1.2.2 Persona emprenedora o equip fundador

La informació sobre la persona emprenedora o els fundadors de l'empresa és important que sigui coneguda pels futurs inversors o proveïdors de l'empresa perquè fan referència a com pot ser l'empresa.

L'apartat del pla d'empresa relatiu a la persona emprenedora o equip fundador té com a **objectius**:

- **Presentar la persona emprenedora o els membres de l'equip fundador.** En aquest apartat caldrà detallar les característiques personals de cada un dels membres de l'equip com són l'edat, la formació o l'experiència professional. També s'hauran de relacionar, en el sector de l'empresa, antecedents d'empresaris a la família, entre altres característiques.
És molt important conèixer i detallar la **complementarietat** de les **persones** que formen l'equip fundador o directiu i aquesta tasca es farà analitzant els punts forts i febles de cadascun d'ells, individualment i com a equip.
- **Explicar les motivacions que donen origen a la creació de l'empresa.** Caldrà explicar les motivacions principals que han donat origen al projecte empresarial. Aquestes motivacions poden ser diverses: des de les inquietuds personals, el portar a terme la pròpia idea que tenim per crear una empresa, voler generar ocupació, tenir una situació d'atur que ens empeny a l'autoocupació, voler ser el propi cap, entre altres.

Informació sobre l'equip fundador

S'inclourà en el *curriculum vitae* (CV) de cadascun d'ells, en l'apartat d'annexos del pla d'empresa on es poden aplicar el model de CV Europeu (Europass).

1.2.3 Pla de producció o d'operacions

El pla de producció o d'operacions és el **procés on es realitza l'objecte de l'empresa**, ja sigui la fabricació d'un producte o la gestió d'un servei.

Els **objectius** del pla de producció o d'operacions dins del pla d'empresa són:

- **Concretar** els aspectes relacionats amb el procés de producció o detallar el nucli d'operacions que es requereixen en el cas d'una prestació de serveis.
- **Descriure els recursos necessaris** per dur a terme l'activitat de l'empresa respecte a locals i instal·lacions, equips tècnics, mitjans humans, matèries primeres, entre altres i veure quina és la política d'aprovisionament més adequada.
- **Determinar** del cost del producte/servei.
- **Indicar** la tecnologia aplicada, la gestió de la qualitat, les mesures de protecció en el treball i les qüestions mediambientals si és necessari.

En el procés de producció o d'operacions...

...s'ha de tenir molt en compte si és millor que els servei el produeixi o el faci la mateixa empresa o bé subcontractar-lo.

En aquest apartat s'ha de tenir en compte els aspectes següents:

Disseny del producte

Per al disseny del producte s'utilitzaran esbossos, plànols de construcció, llistes de components o materials, prototips, fórmules que es poden incloure en un dels annexos del pla d'empresa. Aquest disseny es pot fer amb eines informàtiques d'ús gratuït.

1) Procés de producció o d'operacions

El procés de producció o d'operacions és el conjunt d'accions i decisions relatives a com es fabricarà el producte i quins recursos seran necessaris.

En el **procés de producció** s'han de prendre decisions relatives a:

- Quina quantitat es produirà en un interval de temps determinat?
- Quina és la capacitat productiva de l'empresa?
- Quin tipus de matèries primeres es requeriran, quantes i en quin moment?
- Quins recursos materials i humans es necessiten?
- Quina és la disponibilitat de recanvis i assistència tècnica?
- Quina tecnologia específica s'haurà d'aplicar?
- Altres qüestions que puguin sorgir depenent del tipus de producte que s'ha de fabricar.

Prèviament a la presa de decisions esmentades s'ha de fer una de molt important que consisteix a escollir entre **fabricar** o **comprar**. La fabricació del producte per part de l'empresa assegura, normalment, la qualitat del producte en major mesura. Si s'escull l'opció de comprar el producte es requerirà menys immobilitzat i menys capital i es guanyarà en major flexibilitat a l'empresa.

En el cas d'una **prestació de serveis** serà necessari detallar les característiques més rellevants de la seva prestació considerant aspectes com:

- Amb quina freqüència es prestarà el servei? (dies, setmanes, de manera esporàdica?)
- Quant temps es necessitarà per a la prestació de cada servei?
- Quin serà el grau d'autoservei requerit?
- Quina serà l'aparença interna del local/establiment on es durà a terme el servei? (ambient, grandària, distribució interior)
- Amb quin personal es compta?

2) Infraestructures, equipaments i mà d'obra. S'ha d'escollir la ubicació més adequada de la nostra empresa en funció dunes variables determinades com per exemple:

- Proximitat de la clientela, de la mà d'obra i dels proveïdors.
- Disponibilitat d'infraestructures i de bones comunicacions a la zona.

En el moment d'escollir la ubicació de l'empresa caldrà plantejar-se la possibilitat d'ubicar-se en un viver d'empreses o en un centre per a noves empreses.

- Normatives i d'altres disposicions legals (restriccions locals, subvencions).
- Altres.

Respecte al tema d'equipaments haurem de tenir en compte:

- Locals, edificis, terrenys i d'altres tipus d'instal·lacions.
- Maquinària, eines, mobiliari, equips tècnics i informàtics.
- Subministraments, mitjans de transport, mà d'obra.

Quant als recursos materials, com són el cas dels edificis o la maquinària, s'haurà de decidir si es compren o es lloguen amb les modalitats de rènting o lísing.

Respecte al tema de mà d'obra haurem de determinar:

- Nombre necessari de persones.
- Descripció dels llocs de treball.
- Formació requerida.

En el pla d'organització es detallaran els aspectes relatius a l'organigrama funcional de l'empresa i a les polítiques de personal.

3) Pla tecnològic. És un punt molt important si es tracta de noves empreses tecnològiques. És convenient d'explicar:

- Tipus de tecnologia emprada i les seves característiques més importants.
- Estat en què es troba el mercat de les tecnologies emprades i previsions futures que s'esperen.

4) Gestió d'existències: aprovisionament i emmagatzematge. La gestió d'existències és un tema fonamental per a la rendibilitat d'una empresa: quan s'han de comprar les matèries primeres i per decidir-ne la quantitat, quin és l'estoc necessari per cobrir en cada moment les necessitats del mercat, etc.

Es detallarà en aquest apartat:

- **Matèries primeres**, productes semielaborats o productes acabats requerits en el procés de producció o per a la seva comercialització directa.
- **Proveïdors** amb qui tractarem i les condicions en què ho farem, com ara els preus i les condicions que ens ofereixen, els terminis de lliurament, el volum òptim de comanda, etc.
- On emmagatzemem les existències, quin serà el seu cost i quin mètode de valoració d'existències s'utilitzarà (FIFO, preu mitjà ponderat, etc.).

5) Determinació del cost del producte/servei. S'establiran els costos previstos associats a l'activitat que desenvoluparà l'empresa, distingint entre costos fixos

(que no depenen del volum de vendes realitzat) i costos variables (que varien en relació directa al número d'unitats venudes).

6) Gestió de la qualitat. La gestió de qualitat és el control que s'ha de fer per comprovar si el producte realitzat per l'empresa es troba en els nivells de qualitat requerits.

- S'indicarà si s'ha de tenir en compte la gestió de la qualitat referida al nostre producte/servei.
- Si és necessari s'identificaran les variables de mesura de la qualitat que estigui previst utilitzar i aquestes hauran de poder ser “mesurables”: fàcils d'identificar, concretes, qualificables i avaluable econòmicament.
- Es detallaran els mecanismes de control de la qualitat en el procés de producció o d'operacions, i també els possibles sistemes de millora de la qualitat relatius a:
 - Accions relacionades amb el producte o servei com. per exemple, adaptar i millorar les característiques del servei.
 - Accions relacionades amb el client, com seria identificar les noves necessitats del client.
 - Accions relacionades amb els resultats de l'empresa, com reduir costos per exemple.

7) Salut laboral i gestió mediambiental. Les qüestions relatives a la protecció en el treball i a la gestió mediambiental requeriran la consulta de la legislació existent al respecte.

- S'indicarà quin tipus de mesures relacionades amb la protecció en el treball i, més concretament amb la seguretat i higiene, serà necessari adoptar per a l'activitat específica de l'empresa.
- S'indicarà si s'ha previst alguna mesura preventiva en matèria de medi ambient i el cost associat a aquesta, i també si l'activitat que duu a terme la nostra empresa s'ha d'acollir a alguna normativa relativa a la protecció mediambiental.

Pla d'organització

En una empresa de nova creació aquest aspecte del pla d'empresa és relatiu ja que estem començant; però no es pot obviar en qualsevol iniciativa empresarial que es dugui a terme.

1.2.4 Pla d'organització

L'objectiu del pla d'organització és concretar els aspectes relatius a l'estructura organitzativa i a la planificació dels recursos humans de la nova empresa.

Els dos aspectes a considerar en el pla d'organització són:

Depenent del tipus d'empresa i la seva mida l'estructura organitzativa estarà menys o més definida.

1. **L'estructura organitzativa.** S'haurà d'especificar **quines** són les tasques o activitats que s'han de dur a terme en l'empresa i la **quantitat** d'elles i quines són les persones més preparades per fer-ho. Per això caldrà organitzar correctament les tasques a desenvolupar incidint en els aspectes següents:

- Quines persones ocuparan cada lloc de treball i quines seran les activitats concretes en funció de les necessitats globals de l'empresa i de les competències (habilitats, aptituds i actituds) de cada persona.
- A mesura que l'empresa vagi creixent s'aniran introduint noves relacions de comandament i de dependència que es representaran gràficament en un organigrama que reflecteixi les funcions i les persones encarregades de portar-les a terme.

L'organigrama haurà de ser suficientment flexible per adaptar-se a les necessitats de l'empresa.

2. **La planificació de recursos humans.** Les polítiques de personal s'hauran de centrar en aquells aspectes de l'empresa en la seva fase inicial, és a dir, quantes persones es necessitaran per la fase inicial en el desenvolupament de l'empresa. És important especificar:

- Quantes persones i amb quines característiques d'edat, formació, entre altres, es necessitaran per dur a terme l'activitat de l'empresa.
- Com se seleccionaran i contractaran les persones de l'exterior.
- Quina formació complementària se'ls donarà.
- Quines polítiques de retribució s'utilitzaran.
- Com serà la distribució dels beneficis entre els socis, si és necessari.

S'haurà de tenir en compte no només la plantilla actual sinó preveure l'evolució de les seves dimensions a mitjà termini.

1.2.5 Pla juridicofiscal

L'objectiu del **pla juridicofiscal** és especificar la forma jurídica que haurà de tenir la nova empresa, i també tots aquells aspectes legals relatius a la seva constitució i a la seva activitat diària.

En el pla juridicofiscal es consideraran la forma jurídica de l'empresa, els aspectes legals de la seva constitució i activitat diària i també els organismes i mesures de suport a la creació d'empreses de les quals es pugui beneficiar la nostra iniciativa empresarial.

Dins d'aquest apartat del pla d'empresa es decidirà:

1. La forma jurídica i constitució legal de l'empresa. Permisos, llicències i obligacions registrals.

S'ha d'escollir el nom comercial de la nostra empresa i, una vegada s'ha fet, s'especificarà la forma jurídica adoptada, justificant les raons de l'elecció.

Les formes jurídiques més comunes són: empresari individual, societat civil, societat limitada, societat anònima i cooperativa.

Fonamentalment, les raons per escollir una forma jurídica o una altra és el grau de responsabilitat a assumir per part dels socis promotors (limitada o il·limitada) i els aspectes fiscals.

Es farà un llistat dels tràmits necessaris per a la seva constitució legal sota la forma jurídica escollida i s'elaborarà un calendari per a la seva legalització. S'indicaran també els permisos, les llicències i la documentació comptable necessària per a la gestió de l'empresa.

2. **Contractació.** Es descriuran els tipus de contractes que s'han d'utilitzar en la relació entre l'empresari i els treballadors, si l'empresa n'ha de contractar, i se'n detallaran les característiques més rellevants i, sobretot, els costos laborals per a l'empresa.

3. **Obligacions fiscals i cobertura de responsabilitats.**

Es consideraran les assegurances obligatòries que s'hagin de contractar d'acord amb el tipus d'activitat empresarial que s'estigui duent a terme i si hi ha altres tipus de cobertures no obligatòries que sigui adequat contractar. S'han de detallar les obligacions fiscals que incideixin en el desenvolupament de l'activitat de l'empresa:

- Impost sobre la renda de les persones físiques IRPF.
- Impost sobre societats IS.
- Impost sobre el valor afegit IVA.
- Altres impostos.

4. **Marques i patents.** S'indicarà si el nostre producte/servei és susceptible d'obtenir algun tipus de protecció legal especificant-ne les característiques.

Es protegiran els símbols distintius de l'empresa legalitzant les marques, els noms comercials i els rètols d'establiment.

5. **Organismes i mesures de suport a la creació d'empreses.** Es detallaran els organismes, ja siguin públics, privats o mixtos i les mesures de suport, siguin econòmiques o no que poden beneficiar l'empresa.

Patents

Per poder protegir les invencions industrials es fan servir les patents o els models d'utilitat. Per protegir noves formes del producte s'utilitzen els models i els dibuixos industrials.

1.2.6 Annexos

Els Annexos han d'incloure aquella informació addicional que sigui rellevant per a la comprensió del projecte i que no s'hagi recollit dins d'aquest com poden ser:

- El calendari d'execució del pla d'empresa.
- L'anàlisi DAFO del projecte empresarial.
- L'oferta o petició de finançament.
- Altra informació complementària, com pot ser la incorporació dels CV dels membres de l'equip fundador, documents legals; documents més detallats del pla economicofinancer, llistes de clients, entre altres.

1.3 Formats del pla d'empresa

Cada pla d'empresa és diferent ja que reflecteix les característiques específiques d'un projecte empresarial concret i donarà més importància a aquells aspectes més rellevants del projecte empresarial que s'estigui desenvolupant.

La redacció del pla d'empresa ha de ser breu, concisa, realista i ben estructurada en continguts.

Per elaborar un pla d'empresa de manera correcta s'han de tenir en compte diferents recomanacions. Les més importants són les següents:

- **El pla d'empresa ha de basar-se en dades recents:** l'economia i l'entorn de l'empresa evoluciona de manera constant i és necessari comptar amb informació actualitzada.
- **En el pla d'empresa s'han de tenir en compte tots els aspectes rellevants per al funcionament de l'empresa:** els objectius, els mitjans materials, el finançament, l'organització, etc.
- **El pla d'empresa ha de ser realista:** No s'han de sobrevalorar les possibilitats del negoci ni infravalorar els inconvenients que tindrem.
- **Ha de resultar clar i comprensible:** Atès que el pla d'empresa s'ha de veure per a agents molt diferents, ha d'utilitzar el llenguatge més adequats per a tots ells.
- **L'exposició ha de ser breu i directa:** per facilitar la lectura i l'anàlisi del pla d'empresa a aquelles persones que l'han de veure.
- **No ha de contenir errors gramaticals:** ja que les faltes d'ortografia i els errors de sintaxi desacrediten els promotors de la idea i es crea una imatge desfavorable de la seva formació.
- **Ha de ser flexible:** ja que durant la seva redacció es pot variar a mesura que canvien les circumstàncies del pla d'empresa.

El pla d'empresa s'ha de fer en un format en què les informacions es donin:

- **De manera neta i clara:** és la nostra targeta de presentació.
- **Amb informació de qualitat:** dades reals, actuals i contrastades.
- **De manera breu:** amb paràgrafs curts i de fàcil lectura.
- **Ben estructurat, clar i directe.**
- **Acompanyat de color, fotografies i gràfics,** sense excedir-se.

La redacció del pla d'empresa s'ha de fer amb un document que s'aconsella que no superi les 40 pàgines inclosos els annexos, i que hauria d'estar elaborat per tots els socis o promotors del projecte perquè d'aquesta manera se'ls implica en l'inici i desenvolupament de l'empresa.

1.4 Elaboració del pla d'empresa a partir de l'estudi de viabilitat econòmica i financera

Una part important i que pot condicionar l'elaboració del pla d'empresa és l'estudi de viabilitat econòmica i financera que s'ha de fer de la idea de negoci.

L'objectiu del pla economicofinancer consisteix a concretar el pla d'inversions inicials, el pla de finançament, l'avaluació del projecte, la previsió de tresoreria i del compte de resultats, i també el càlcul del punt d'equilibri i l'elaboració del balanç de situació.

Per redactar el pla economicofinancer d'un pla d'empresa hem de tenir en compte:

- El pla d'inversions inicials.
- El pla de finançament.
- La previsió de tresoreria i el sistema de cobrament a clients i pagament a proveïdors.
- La previsió del compte de resultats.
- L'anàlisi del punt d'equilibri.
- L'avaluació del projecte.
- El balanç de situació.

1.4.1 El pla d'inversions inicials

El **pla d'inversions inicials** fa referència als recursos necessaris a invertir per poder dur a terme l'activitat de l'empresa.

L'empresa necessita invertir en l'adquisició de béns (com edificis, maquinària, elements de transport, mà d'obra, matèries primeres, mercaderies...) i serveis (com gestoria, assessoria...) per poder desenvolupar la seva activitat productiva i assolir el seu objectiu de maximitzar el seu benefici. L'activitat d'adquisició d'aquests béns es denomina inversió.

La inversió és l'adquisició de béns per poder desenvolupar l'activitat empresarial.

En el pla d'inversions es detallen les inversions, les quantitats econòmiques i la data en què es duren a terme per veure quin és l'inici econòmic del pla d'empresa i es fa de la manera més fiable possible per no tenir problemes d'inici que facin inviable el projecte empresarial.

En la secció "Annexos" del web del mòdul hi ha un model del pla d'inversions inicials.

1.4.2 El pla de finançament

El pla de finançament es refereix a la manera en què es finançaran les inversions a realitzar.

En la secció "Annexos" del web del mòdul hi ha un model del pla de finançament.

En el pla de finançament es detallen les fonts de finançament, i també els percentatges de cadascuna d'aquestes fonts i la data en què s'hauran d'obtenir.

La funció financera de l'empresa s'encarrega de l'obtenció, administració i control dels recursos financers que utilitza l'empresa. Posa en contacte l'obtenció i l'aplicació dels recursos financers.

En el cas d'empreses innovadores existeix la possibilitat de recórrer al capital risc per finançar-se.

Els recursos financers són les fonts originàries dels diners, els béns i drets a favor de l'empresa. Els diners, els béns i drets de l'empresa representen l'actiu del balanç de l'empresa i els recursos financers, el passiu.

Les fonts de finançament es poden classificar atenent a diferents criteris: segons la seva procedència i segons la seva titularitat.

Segons la procedència, les fonts de finançament es classifiquen en internes i externes. Les internes són recursos generats a l'interior de l'empresa, són l'autofinançament de l'empresa. Les externes són recursos que procedeixen de l'exterior.

Segons la titularitat les fonts de finançament es classifiquen en pròpies o alienes. Les fonts pròpies són aportacions que provenen dels socis a través d'estalvis personals, de la família o dels amics. Les fonts alienes són recursos propietat de terceres persones. Han estat cedits per tercers de forma temporal amb unes dates de devolució i en alguns casos amb l'obligació de pagar un interès en concepte de remuneració (per exemple: préstecs i crèdits dels bancs i caixes i crèdits de proveïdors, lísing, facturatge, avançament de clients).

1.4.3 La previsió de tresoreria i el sistema de cobrament a clients i pagament a proveïdors

La previsió de tresoreria reflecteix la previsió de cobraments i pagaments que ha d'efectuar l'empresa en un període de temps, i també les necessitats de diners que tindrà l'empresa en cada moment amb la finalitat de preveure desfasaments que puguin produir-se.

En la secció "Annexos" del web del mòdul trobareu un model de previsió de tresoreria.

En aquest cas únicament es tindran en compte els fluxos que donin lloc a entrades o sortides de diners.

En la previsió de tresoreria es consideraran les condicions i els terminis de cobrament a clients com poden ser els descomptes a aplicar en els cobraments a termini.

La llei 15/2010, de 5 de juliol, de modificació de la llei 3/2004, de 29 de desembre, estableix mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials i modifica els terminis de pagament entre empreses. En l'actualitat el termini màxim de pagament és de 60 dies.

També es consideraran les condicions i els terminis de pagament a proveïdors, com són els descomptes a obtenir o el pagament a termini.

1.4.4 Previsió del compte de resultats

En la secció "Annexos" del web trobareu un model de la previsió del compte de resultats.

El compte de resultats expressa el benefici d'un període determinat a partir de la diferència entre els ingressos i els costos produïts en el període esmentat.

El benefici s'obté de la diferència entre ingressos i costos en un període determinat i s'haurà de tenir en compte si el benefici és abans o després d'haver pagat impostos ja que la situació pot canviar substancialment.

1.4.5 Anàlisi del punt d'equilibri

El concepte de punt d'equilibri és molt important per a la nova empresa, tant des del punt de vista de l'emprenedor com per als possibles inversors.

El **punt d'equilibri** és aquell volum de vendes per al qual el benefici és nul.

El punt d'equilibri expressa el nombre d'unitats que una empresa ha de vendre per tal de cobrir els costos.

La fórmula del punt d'equilibri és:

$$Pe = \frac{Cf}{Mg}$$

A on:

- Pe : Nombre d'unitats per assolir el punt d'equilibri
- Cf : Costos fixos
- Mg : Marge brut de contribució

Així:

- **Els costos fixos:** són aquells costos independents del nivell d'actuació de l'empresa, és a dir, aquells costos que es mantenen tant si es produeix com si no, i també independentment de la quantitat produïda. Exemples de costos fixos són els salaris dels treballadors o el lloguer.
- **Els costos variables:** són aquells costos que varien en funció del nivell d'activitat de l'empresa, és a dir, del nombre d'unitats venudes. Exemples de costos variables són la compra de matèries primeres.
- **El marge brut de contribució:** és la diferència entre el preu de venda unitari i els costos variables unitaris.

1.4.6 Avaluació del projecte

L'avaluació del projecte es produeix a través de les dades econòmiques que s'han anat reflectint en els diferents documents que configuren el pla economicofinancer.

En el cas de projectes d'inversió complexos per a grans inversions o inversions amb risc es poden aplicar tècniques d'avaluació i selecció d'inversions.

Existeixen dues tipologies de mètodes de selecció d'inversions: estàtics i dinàmics.

Els mètodes estàtics es basen en el fet de que els valor dels diners al llarg del temps és constant. Els mètodes dinàmics tenen en compte que el valor dels diners varia segons el moment en que es produeixen els fluxos de caixa.

El mètode estàtic més utilitzat és el *pay-back* o termini de recuperació consistent en calcular quant de temps triga en recuperar-se una inversió.

El mètodes dinàmics més utilitzats són el VAN (valor actual net) i el TIR (taxa de rendiment intern).

VAN (valor actual net)

El VAN calcula el valor actual net dels fluxos de caixa generats pel projecte i mesura la rendibilitat de les inversions realitzades.

El VAN és la suma de valors positius (ingressos) i negatius (costos) que es produeixen en diferents moments i té en compte el valor del diner en el temps. Com que el valor del diner varia amb el temps és necessari descomptar de cada període un percentatge anual estimat com a valor perdut pel diner durant el període d'inversió. Una vegada descomptat aquest percentatge es poden sumar els fluxos positius i negatius.

Si el resultat del VAN és major de zero significa que el projecte és rendible. Si el resultat del VAN és menor de zero el projecte no és rendible.

TIR (taxa interna de rendibilitat)

La taxa interna de rendibilitat és el valor de la taxa d'interès o descompte que iguala el VAN a zero, és a dir, que iguala els fluxos econòmics futurs amb el valor de la inversió inicial.

Per tal que un projecte sigui rendible el $TIR > i$ sent i el tipus d'interès del passiu de l'empresa.

1.4.7 Balanç de situació

El balanç de situació expressa la situació patrimonial de l'empresa en un moment determinat de l'empresa en el temps i ve determinada per l'actiu, el passiu i el patrimoni net.

L'actiu agrupa els elements patrimonials que representen béns i drets de propietat de l'empresa.

El passiu està format pels elements patrimonials que representen deutes o obligacions pendents de pagament amb persones o entitats alienes.

El net patrimonial conté el valor dels fons que aporten la persona o les persones fundadores o els accionistes i els recursos generats no distribuïts.

$$\text{Actiu} = \text{Passiu} + \text{Net}$$

1.5 Elecció de la forma jurídica, tràmits administratius i gestió d'ajuts i subvencions

Una diferenciació que cal tenir present és la condició de persona que atribueix l'ordenament jurídic als éssers humans, però també a les organitzacions. D'aquesta manera, diferenciem entre *persona física* i *persona jurídica*.

Per **persona física** s'entén qualsevol persona que és susceptible d'adquirir drets i contreure obligacions. Per **persona jurídica** s'entén l'entitat a la qual l'ordenament jurídic atribueix la condició de persona de manera que té capacitat d'adquirir drets i contreure obligacions.

D'aquesta manera es poden dissociar les responsabilitats de la persona jurídica (empresa) i, per exemple, un propietari de l'empresa (persona física) que tingui accions. Així, doncs, quan l'empresa té personalitat jurídica pròpia -independent de les persones físiques que en són propietàries- pot limitar la responsabilitat que recau sobre els propietaris, que, segons el tipus de societat, poden no haver de respondre dels deutes originats per la companyia amb els seus patrimonis.

L'empresa és la unitat econòmica encarregada de combinar els factors o recursos productius (treball, capital i recursos naturals) per produir béns i serveis que després es venen en el mercat.

En la taula 1.1 es pot veure la classificació de les empreses des del punt de vista de la seva forma jurídica.

TAULA 1.1. Classificació jurídica de les empreses

Empresa individual					
Societats	Mercantils	Societat col·lectiva			
		Societat comanditària	Simple		
			Per accions		
		Societat de responsabilitat limitada			
		Societat limitada nova empresa			
		Societat anònima			
		Societat laboral			
		Societat cooperativa catalana			
		No mercantils	Comunitats de béns		
			Societat civil		

Legislació

El dia 3 de juliol de 2010 es va publicar al Butlletí Oficial de l'Estat el Reial Decret Legislatiu 1 / 2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital. En l'article 1 d'aquesta llei s'estableix que "Són societats de capital: la societat de responsabilitat limitada, la societat anònima i la societat comanditària per accions".

El que hem exposat en aquesta unitat segueix sent vàlid.

La llei va entrar en vigor l'1 de setembre de 2010, i deroga a les quals fins ara han regit, en concret la secció 4a del títol I del llibre II del Codi de Comerç (relatiu a les societats comanditàries per accions), la Llei de Societats Anònimes i la Llei de Societats de Responsabilitat Limitada.

En la taula 2.2 es pot veure un quadre comparatiu de les societats mercantils i les societats mercantils especials.

TAULA 1.2. Quadre comparatiu de les formes jurídiques de les empreses.

Forma jurídica	Socis mínims	Capital mínim (€)	Responsabilitat	Fiscalitat
SA, societat anònima	1	60.000	Limitada	IS, impost societats
SL o SRL, societat limitada, SL unipersonal	2 1	3.000	Limitada	IS, impost societats
Societat limitada nova empresa	1	3.000	Limitada	IS, impost societats
Societat col·lectiva	2	0	Il·limitada	IS, impost societats
Comanditària simple	1 col. 1 com.	0	Socis comanditaris: limitada socis col·lectius: il·limitada	IS, impost societats
			

TAULA 1.2 (continuació)

Forma jurídica	Socis mínims	Capital mínim (€)	Responsabilitat	Fiscalitat
Comanditària per accions	1 col. 1 com.	60.000	Socis comanditaris: limitada socis col·lectius: il·limitada	IS, impost societats
Societat cooperativa	3 treb.	Mínim fixat en els estatuts	Si s'indica	IS, impost societats
SAL, societat anònima laboral	3	60.000	Limitada	IS, impost societats
SLL, societat limitada laboral	3 treb.	3.000	Limitada	IS, impost societats
Societat de garantia recíproca	150	10.000.000	Limitada	IS, impost societats
Agrupació d'interès econòmic	2	0	Limitada	IS, impost societats
Societat d'inversió mobiliària		Mínim fixat en els estatuts	Limitada	IS, impost societats

1.5.1 Empresa individual

L'empresa individual és una organització de capital i treball encaminada a la producció de béns o serveis per al mercat, exercida per una persona en nom propi, o per mitjà d'un representant, i que exerceix una activitat constitutiva d'empresa.

El capital que ha d'aportar l'empresari individual no té un mínim legal. D'acord amb la nostra legislació, poden ser empresaris:

- Qualsevol persona major d'edat, amb lliure disposició dels seus béns.
- Els menors d'edat emancipats que tinguin lliure disposició dels seus béns.
- Els menors d'edat, mitjançant els seus representants legals.

L'empresari individual exerceix unes activitats econòmiques de les quals és responsable com a titular de l'empresa. Per aquest motiu, no hi ha separació entre el patrimoni de l'empresa i el patrimoni de l'empresari, és a dir, l'empresari respondrà amb tot el seu patrimoni present i futur de les obligacions que contregui amb l'empresa.

L'empresari individual no té l'obligació d'inscriure's al registre mercantil, per la qual cosa no existeix responsabilitat en aquest punt ja que la inscripció és voluntària.

Segons l'article 1911 del Codi civil, a l'empresa individual "Tothom respon amb el seus béns presents i futurs".

1.5.2 Societats

La societat és una alternativa a l'empresa individual ja que moltes vegades una empresa necessita una conjunció de voluntats per poder desenvolupar-se. Algunes societats poden presentar avantatges econòmics i legals que faciliten la constitució d'empreses noves. Aquests avantatges poden anar des de la separació del patrimoni personal i del patrimoni empresarial dels membres de la societat fins a una facilitat més gran per transmetre el capital de la societat. Les societats es classifiquen en dos grans grups: mercantils i no mercantils.

Societats mercantils

El **Codi de comerç** no dóna una definició de societat mercantil i defineix el **contracte de companyia** de la manera següent: “Dues o més persones s'obliguen a posar en fons comú béns, indústria o alguna d'aquestes coses per obtenir un lucre, i serà mercantil qualsevol que sigui la seva classe, sempre que s'hagi constituït d'acord amb les disposicions de l'esmentat codi.”

D'acord amb aquesta definició, podem dir que seran mercantils les societats que adoptin una de les formes previstes en el Codi de comerç o en les lleis especials.

La societat cooperativa catalana s'estudia en un altre apartat, com una societat mercantil amb característiques particulars.

1) Societat col·lectiva

En les **societats col·lectives** la personalitat del soci és l'avantatge principal i el caràcter de soci és intransmissible. No hi ha possibilitat de transmissió de la qualitat de soci sense el consentiment dels altres. L'activitat de la societat ha de ser necessàriament mercantil.

La legislació aplicable a les societats col·lectives s'estableix en els articles 125 al 144 del Codi de comerç.

Els socis, que han de ser un mínim de dos, participen dels beneficis de la manera que s'hagi establert en la constitució de la societat; la més habitual és participar en proporció a les aportacions fetes per cada soci.

1. **Característiques.** Les característiques principals de la societat col·lectiva són les següents:

- La societat col·lectiva ha de portar el nom de tots els seus socis, d'alguns o d'un de sol. En els dos últims casos, s'ha d'afegir “i cia.” al nom de la societat, i sempre s'haurà d'afegir l'abreviatura *SC* o les paraules *societat col·lectiva*.
- No existeix un mínim legal respecte a l'aportació de capital social.
- La responsabilitat de cada soci pels deutes que puguin considerar-se deutes de la societat és personal, il·limitada i solidària de tots els socis. Aquesta norma no pot ser alterada per un pacte entre els socis.
- A més, tots els socis poden participar en la gestió social amb determinades condicions. Qualsevol soci pot ser, en principi, administrador de

la societat, però només podran representar la societat aquells que han estat autoritzats per usar la signatura social mitjançant el nomenament o poder corresponent.

2. **Classes de socis.** En una societat col·lectiva els socis poden ser de dues menes: col·lectius i industrials.

- **Socis col·lectius:** els socis col·lectius són els socis capitalistes, és a dir, que aporten treball i capital, gestionen la societat i participen en els guanys.
- **Socis industrials:** els socis industrials només aporten el treball personal. No poden participar en la gestió de la societat, excepte pacte en contra. Participen en els guanys de la societat. No participen en les pèrdues, excepte pacte exprés, segons allò que estableix el Codi de comerç. Al soci industrial, se li assignaran els mateixos beneficis que al soci capitalista de menor participació en cas que el contracte social guardi silenci sobre aquest tema.

Responsabilitat personal

Responsabilitat personal vol dir que cada soci respon amb els seus béns dels deutes de la societat; il·limitada vol dir que el soci respon amb els seus béns presents i futurs; i solidària vol dir que cada soci respon del total del deute de la societat.

2) Societat comanditària

La societat comanditària és una forma intermèdia entre les societats personalistes i les societats capitalistes, la característica essencial de la qual és l'existència de dos tipus de socis: els socis col·lectius i els socis comanditaris. Els socis col·lectius responen amb tots els seus béns dels resultats de les operacions socials i els comanditaris responen només amb l'aportació de capital feta a l'empresa.

1. **Classes de socis.** En la societat comanditària el socis poden ser de dos tipus:

- **Socis col·lectius:** són aquells que aporten a la societat comanditària treball i capital. S'encarreguen de gestionar i administrar la societat. Els socis col·lectius queden obligats personalment i solidàriament a pagar els deutes de la societat i la seva responsabilitat és solidària, il·limitada i subsidiària.
- **Socis comanditaris:** aquests socis no s'encarreguen de la gestió de la societat. En la raó social no es poden incloure els noms dels socis comanditaris. La responsabilitat dels socis comanditaris envers les obligacions i pèrdues de la societat es limita als fons que aquests hi hagin aportat.

2. **Tipus de societats comanditàries.** Les societats comanditàries poden ser de dos tipus: simple i per accions. En la taula 1.3 es mostren les característiques principals d'aquests tipus de societats.

TAULA 1.3. Característiques de les societats comanditàries

	Societat comanditària simple	Societat comanditària per accions
Nom social	Està formada pels noms dels socis col·lectius o per una part d'ells. En aquest últim cas, s'ha d'afegir al nom "i companyia" i, en tots els casos, les paraules <i>societat en comandita</i> o la seva abreviatura <i>S, en c. o S. Com.</i>	Està formada pels noms dels socis col·lectius o per una part d'ells. En aquest últim cas, s'ha d'afegir al nom "i companyia" i, en tots els casos, les paraules <i>societat en comandita</i> o la seva abreviatura <i>S, en c. o S. Com. per accions.</i>
Nombre de socis	El nombre mínim de socis serà dos.	El nombre mínim de socis és dos.
Capital social	No s'exigeix cap capital mínim.	El capital social mínim és de 60.000 euros.
Responsabilitat dels socis	Els socis col·lectius responen il·limitadament i els socis comanditaris limitadament dels deutes de la societat.	Un dels socis que ha de ser col·lectiu respon de manera il·limitada.
Gestió	Només els socis col·lectius poden gestionar i administrar la societat. Si els socis comanditaris fessin aquesta tasca respondrien de manera il·limitada dels deutes i pèrdues socials.	Un dels socis almenys s'encarregarà de l'administració de la societat.

3) Societat de responsabilitat limitada

La **societat de responsabilitat limitada** és una societat mercantil amb un capital no inferior a 3.000 euros, totalment desemborsat, i dividit en participacions acumulables i indivisibles que no es poden incorporar a títols negociables ni anomenar-se accions. Els socis estan exempts de responsabilitat personal pels deutes socials.

Un exemple de societat que necessita capital per funcionar podria ser una societat de responsabilitat limitada.

1. **Característiques.** Les principals característiques de la societat de responsabilitat limitada són les següents:

- La seva denominació no podrà ser idèntica a la d'altres societats i amb el nom haurà de figurar la indicació de *societat de responsabilitat limitada* o *societat limitada* o les seves sigles *SRL* o *SL*.
- És una societat que té caràcter mercantil independentment del seu objecte social.
- La societat respon amb tot el seu patrimoni i el soci només arrisca l'import de la seva aportació a la societat.
- La transmissió de les participacions de la societat només és lliure entre els socis i els seus cònjuges i també entre els seus ascendents i descendents, i la transmissió a tercers està sotmesa a limitacions fixades en els estatuts o en la llei.

2. **Òrgans de govern.** La condició de soci en les societats de responsabilitat limitada depèn de la tinença de les participacions, que és una de les parts en què es divideix el capital social. Les participacions socials són acumulables i indivisibles. Hi pot haver un únic soci.

En una societat limitada hi pot haver els òrgans de govern següents:

- **Administradors.** L'administració de la societat es podrà confiar a un administrador únic, a diversos administradors que actuen de

Constitució i inscripció

La societat de responsabilitat limitada es constituirà mitjançant escriptura pública, que incorporarà els estatuts socials redactats pels partícips i que s'haurà d'inscriure en el Registre Mercantil. La societat de responsabilitat limitada adquireix personalitat jurídica amb la inscripció en el Registre Mercantil.

manera solidària o a un consell d'administració. Qualsevol acord de modificació en la manera d'organitzar l'administració de la societat implica la modificació dels estatuts i es consignarà en escriptura pública. Després s'inscriurà en el registre mercantil.

La competència per nomenar l'administrador correspon exclusivament a la junta general i per ser nomenat administrador no es requerirà la condició de soci.

- **Junta general.** Els socis, reunits en la junta general, decidiran per majoria els assumptes que exposi la junta. Els acords socials s'adoptaran per majoria de vots vàlidament emesos, sempre que representin, almenys, 1/3 dels vots corresponents a les participacions socials en què es divideix el capital social.

Podeu trobar més informació sobre els estatuts d'una societat limitada a la secció "Annexos" del web del crèdit.

Tots els socis queden sotmesos als acords de la junta general. Aquesta serà convocada pels administradors i, si escau, pels liquidadors de la societat. Tots els acords socials hauran de constar en acta. L'acta tindrà força executiva a partir de la data d'aprovació.

Llei 7/2003

La legislació vigent sobre societat limitada nova empresa és la Llei 7/2003, d'1 d'abril, de la societat limitada nova empresa.

4) Societat limitada nova empresa

La Llei 7/2003 de societat limitada nova empresa (SLNE) obre la possibilitat de crear societats en un dia, mitjançant un document únic electrònic, i amb una sola compareixença davant el notari, el qual inscriurà l'escriptura de constitució en el registre mercantil corresponent al domicili social mitjançant l'ús de la seva signatura electrònica, sense necessitat d'anar a cap oficina de l'Administració.

La reforma de la legislació mercantil té com a objectiu estimular la creació d'empreses de petita dimensió de manera ràpida i senzilla.

El nou tipus social es denomina **societat limitada nova empresa** i s'hi poden acollir microempreses i autònoms que, amb la simplificació dels tràmits, podran constituir-se emplenant només un únic formulari.

Règim jurídic de l'SLNE

El règim jurídic de l'SLNE està regulat per la Llei 2/1995, de 23 de març, de societats de responsabilitat limitada. A l'esmentada llei s'afegeix un nou capítol on es regulen les singularitats de la nova empresa. Si no hi ha regulació, s'aplica la Llei de societats de responsabilitat limitada.

El requisit necessari per adoptar la **societat limitada nova empresa** és que només poden ser socis les persones físiques, sense superar el nombre de cinc en el moment de la constitució. Si l'empresa està formada per un sol soci, aquest no podrà ser soci únic d'una altra societat limitada nova empresa.

La denominació social estarà formada pel nom i dos cognoms d'un dels socis fundadors, seguit d'un codi alfanumèric que permeti la identificació de la societat d'una manera única i inequívoca.

Denominació de l'SLNE

En la denominació de la companyia, haurà de figurar necessàriament la indicació *societat limitada nova empresa* o la sigla corresponent SLNE.

El capital social en aquest tipus de societat no haurà de ser inferior a 3.000 euros ni més gran de 120.000 euros i, en tot cas, la xifra del capital mínim indicat només podrà ser desemborsada mitjançant aportacions dineràries.

La societat nova empresa tindrà com a objecte social una sèrie d'activitats generals i en els estatuts es transcriurà literalment allò que correspongui. Aquest règim de determinació de l'objecte social s'estableix amb el propòsit de permetre una major fluïdesa de les activitats econòmiques i, d'aquesta manera, evitar les modificacions estatutàries contínues que són fruit del canvi constant que pateixen les petites empreses durant els seus inicis.

Comptabilitat de les SLNE

Respecte a l'aspecte comptable, la llei preveu una comptabilitat simplificada d'acord amb les característiques d'aquestes empreses, reunint només en un sol document tots els documents financers.

Una característica particular d'aquestes empreses són els beneficis fiscals als quals es poden acollir; per exemple, podran ajornar el pagament d'impostos durant els dos primers anys de la seva activitat. Així, l'empresa començarà a liquidar la factura acumulada a partir del tercer any d'activitat i de manera fraccionada, després d'haver negociat la manera de pagament amb l'Agència Tributària.

5) Societat anònima

La **societat anònima**, independentment del seu objecte, tindrà caràcter mercantil. El capital està dividit en accions i el mínim exigít per a la seva constitució és de 60.000 euros, i la responsabilitat dels socis està limitada per l'aportació que realitzen; per això els socis no responen dels deutes socials amb el seu patrimoni personal.

a) Característiques. La denominació és lliure, però no podrà ser idèntica a la d'altres societats inscrites, i amb el nom haurà de figurar la indicació de societat anònima o SA.

Les característiques més importants de les societats anònimes són:

- Són societats capitalistes i tenen caràcter mercantil, en les quals no importa la identitat dels socis sinó solament l'aportació realitzada a l'empresa.
- El capital de la societat està dividit en accions i haurà d'estar subscrit i desemborsat almenys en una quarta part, és a dir, en un 25% en el moment de la constitució. Els socis de la societat anònima no respondran amb el seu patrimoni personal dels deutes socials.
- La societat s'haurà de constituir mitjançant escriptura pública i inscriure's en el registre mercantil. Amb la inscripció en el registre, la societat adquirirà personalitat jurídica pròpia.

b) Aportacions a la societat. Les **aportacions a la societat anònima** podran ser dineràries i no dineràries. En els estatuts de la societat es podran establir prestacions diferents de les aportacions de capital sense que puguin integrar el capital de la societat. Les aportacions patrimonials de béns o drets seran susceptibles de valoració econòmica.

c) Les accions. L'**acció** confereix al seu titular la condició de soci i, amb aquesta, el dret a participar en el repartiment dels guanys socials i en el patrimoni que

La legislació aplicable....

... a la societat anònima està regulada en el Codi de comerç, en el Reial decret 1564/1989, en el Reial decret 1597/1989, en la Llei 19/1989 i en la Llei 2/1995.

Constitució i inscripció

La societat anònima haurà de constituir-se mitjançant escriptura pública i inscriure's en el Registre Mercantil en el termini de dos mesos des del seu atorgament. La seva constitució es publicarà en el *Bulletí Oficial del Registre Mercantil*. Les societats anònimes unipersonals estan obligades a fer constar el nom de l'únic accionista.

Aportacions no dineràries

Per les aportacions no dineràries s'exigeix un informe elaborat per experts independents, designats pel registrador mercantil, en què s'incorporin com a annex el valor, contingut, naturalesa i procediment pel qual s'han efectuat les aportacions. Aquest informe s'unirà a l'escriptura.

Accions nominatives

Seràn nominatives obligatòriament quan el seu import no hagi estat totalment desemborsat, hi hagi restriccions estatutàries per a la seva transmissibilitat, quan comportin prestacions accessòries o quan ho exigeixin disposicions especials.

Accions al portador

Les accions seran al portador quan no consti el nom del titular.

En aquest cas, el capital estarà totalment desemborsat. Els títols estaran numerats correlativament i s'estendran en llibres talonari.

Les juntes generals podran ser ordinàries o extraordinàries i hauran de ser convocades pels administradors de la societat.

Reunió ordinària de tots els accionistes d'una societat

Societat anònima europea

La societat anònima europea que tingui el seu domicili a Espanya es regirà per allò que estableix el Reglament (CE) 2157/2001 del Consell, de 8 d'octubre de 2001; per les disposicions d'aquest capítol i per la llei que reguli la implicació dels treballadors en les societats anònimes europees.

La societat anònima europea haurà de fixar el seu domicili a Espanya quan la seva administració central es trobi dins del territori espanyol.

resulti de la liquidació, i també al dret de subscripció preferent en l'emissió de noves accions. La condició d'accionista implica, a més, el dret de participació en els beneficis. Aquesta participació es denomina *dividend*.

L'accionista també adquireix el dret a assistir i a ser informat, i el dret de compra preferent de noves accions en cas d'ampliació de la societat. Les accions estaran representades per títols que podran ser nominatius, al portador o sense vot.

d) Òrgans de govern. Els òrgans de govern de la societat anònima són:

- **Junta general.** Els accionistes constituïts en junta general decidiran per majoria els assumptes propis de la competència de la junta; és a dir, per prendre acords, els socis s'han de constituir en junta necessàriament.

Tots els socis queden sotmesos als acords de la junta general. Sempre s'aixecarà acta de la junta i els administradors poden requerir la presència del notari per donar fe dels acords de la junta. Els accionistes poden exercir el dret d'assistència i vot en les juntes per ells mateixos o per mitjà d'un representant.

- **Administradors.** El nomenament dels administradors i la determinació del seu nombre, quan els estatuts estableixin solament el màxim i el mínim, correspon a la junta general. La junta general, a més, podrà fixar les garanties que els administradors haurien de prestar o rellevarlos d'aquesta prestació, en cas que no hi hagi disposició estatutària.

Les funcions dels administradors són la gestió i representació de la societat. Per ser administrador no s'exigeix la qualitat d'accionista, excepte quan els estatuts ho requereixin.

- **Consell d'administració.** Quan l'administració es dona conjuntament a més de dues persones es constitueix el consell d'administració. Els membres del consell d'administració s'elegiran per votació i el seu nombre no serà inferior a tres persones.

Els acords del consell d'administració s'adopten per majoria absoluta dels membres del consell que assisteixen a la sessió, que haurà de ser convocada pel president o per aquella persona que faci les seves funcions.

6) Societat laboral

La finalitat de les **societats laborals** és aconseguir nous mètodes de creació d'ocupació, fomentant la participació dels treballadors en l'empresa, d'acord amb el mandat recollit en l'article 129.2 de la Constitució.

Art. 129.2 de la Constitució espanyola

“Els poders públics han de promoure eficaçment les diverses formes de participació a l'empresa i han de fomentar, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives. També han d'establir els mitjans que facilitin l'accés dels treballadors a la propietat dels mitjans de producció.”

Les societats laborals anònimes o de responsabilitat limitada són aquelles en les quals la majoria del capital social és propietat de treballadors que

presten serveis retribuïts en forma personal i directa i la relació de la qual és per temps indefinit; sota aquesta circumstància podran obtenir la qualificació de **societat laboral**.

Els socis només respondran dels deutes socials fins al límit de les seves aportacions.

1. **Característiques.** Les **societats laborals** són societats mercantils. En la denominació de la societat haurien de figurar la indicació *societat anònima laboral* o *societat de responsabilitat limitada laboral* o les seves sigles SAL o SLL, segons convingui.

El capital social estarà dividit en accions nominatives o en participacions socials. El seu funcionament es regula, en general, per allò que estableixen les lleis de societats anònimes i de societats de responsabilitat limitada.

El capital social mínim per constituir una societat laboral és de 3.000 euros si es tracta d'una societat limitada laboral. El capital social estarà dividit en participacions socials que s'hauran d'haver desemborsat totalment en el moment de la constitució de la societat.

Si es tracta d'una societat anònima laboral, el capital mínim és de 60.000 euros, estarà dividit en accions nominatives i s'haurà d'haver desemborsat almenys en un 25% en el moment de la constitució de la societat.

2. **Membres de la societat laboral.** Els membres de la societat laboral poden ser de tres tipus.

- **Socis treballadors:** són propietaris almenys del 51% del capital de la societat i hi estan vinculats mitjançant un contracte indefinit i a jornada completa.
- **Socis no treballadors:** són propietaris d'accions o participacions, però no estan vinculats a l'empresa mitjançant una relació laboral. Poden ser persones físiques o jurídiques.
- **Treballadors assalariats:** en les societats laborals hi pot haver, sense adquirir la condició de soci, treballadors assalariats per temps indefinit que no tinguin subscrietes i desemborsades accions o participacions socials de la societat.

El nombre d'hores per any treballades pels treballadors assalariats no podrà superar el 15% del total d'hores per any treballades pels socis treballadors. Si la societat té menys de 25 socis treballadors, aquest percentatge no podrà ser superior al 25% del total d'hores per any treballades pels socis treballadors.

En les societats laborals...

... cap soci no podrà tenir accions o participacions socials que representin més de la tercera part del capital social. No obstant aquest fet, podran participar en el capital fins a un 49% l'Estat, comunitats autònomes, entitats locals o les societats públiques participades per qualsevol d'aquestes institucions. Les associacions o entitats sense ànim de lucre podran tenir el mateix percentatge.

Pèrdua de la condició de societat laboral

Són causes de pèrdua de la condició de societat laboral el fet que els treballadors amb contracte indefinit treballin més del 15% d'hores respecte a les hores treballades per socis treballadors (25% si no són menys de 25 socis); el fet que algun soci excedeixi la seva participació en més d'una tercera part del capital social; la falta de dotació, la dotació insuficient o l'aplicació indeguda del fons especial de reserva.

La societat laboral haurà de constituir-se mitjançant escriptura pública i inscriure's en el registre mercantil. Des del moment de la seva inscripció tindrà personalitat jurídica pròpia.

Les societats laborals, a més de les reserves legals o estatutàries que corresponguin, estan obligades a constituir un fons especial de reserva dotat amb el 10% dels beneficis líquids de cada exercici. Aquest fons especial només es podrà destinar a la compensació de pèrdues en el cas que no hi hagi altres reserves disponibles suficients per a aquest fi.

Societat cooperativa catalana

La regulació de la societat cooperativa catalana...

... es basa en les normes següents:

- Llei del Parlament de Catalunya 18/2002, de 5 de juliol, de cooperatives.
- Decret 203/2003, d'1 d'agost, que regula l'estructura i el funcionament del Registre General de Cooperatives de Catalunya.

Logotip de la societat cooperativa catalana de consums i serveis de Vallpineda

Socis

En les cooperatives de primer grau poden ser socis les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, sempre que l'objecte social d'aquestes no sigui incompatible amb el de la cooperativa ni amb els principis cooperatius. En les cooperatives de segon o ulterior grau poden ser socis les societats cooperatives i altres entitats socials.

Les **cooperatives** són societats, amb plena autonomia i sota els principis de lliure adhesió i baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, que associen persones físiques o jurídiques que tenen necessitats o interessos socioeconòmics comuns, amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social dels seus components i de l'entorn comunitari, realitzant una activitat empresarial de base col·lectiva.

El servei mutu i l'aportació pecuniària dels seus membres permeten complir una funció que tendeix a millorar les relacions humanes i repartir els resultats econòmics als socis una vegada atesos els fons comunitaris, en funció de l'activitat cooperativitzada que duen a terme.

La denominació d'una societat cooperativa és lliure, però no podrà ser idèntica a la d'una altra societat cooperativa, i amb el nom haurà de figurar la indicació de **societat cooperativa catalana** o la sigla corresponent **SCC** o l'abreviatura **S. Coop. C.**; el règim de responsabilitat dels socis pot ser de responsabilitat il·limitada (SCCI) o limitada (SCCL). En tota la documentació s'han d'incloure les dades d'inscripció en el Registre.

a) Característiques. Les principals característiques de les societats cooperatives són les següents:

- El capital d'una cooperativa és variable i pot augmentar o disminuir segons el nombre de socis. Els socis no respondran personalment dels deutes socials.
- La societat cooperativa no pot dependre de cap organització política, religiosa o sindicat, únicament poden ser associats aquelles persones que hi treballen.

b) Classes. Les cooperatives es classifiquen en dos grups: cooperatives de primer grau i cooperatives de segon grau.

En les cooperatives de primer grau cada soci tindrà dret a un vot, amb independència de la seva aportació. En les cooperatives de segon grau els estatuts

podran establir un sistema de vot múltiple, proporcional al nombre de socis de cada cooperativa o en funció de la participació de la cooperativa de primer grau en les activitats de la de grau superior.

Art. 92. Classificació (Llei 182002, de 5 de juliol)

Les cooperatives de primer grau es classifiquen segons els tipus següents:

- agràries
- marítimes, fluvials i lacustres
- d'assegurances
- de consumidors i usuaris
- de crèdit
- d'ensenyament
- d'habitatges
- sanitàries
- de serveis
- de treball associat
- mixtes

c) Òrgans de govern de la societat cooperativa. Dins d'una societat cooperativa podem distingir quatre òrgans de govern. Els dos més importants són:

- **L'assemblea general.** L'assemblea general és l'òrgan suprem d'expressió de la voluntat social i la constitueix la reunió dels socis per deliberar i prendre acords. L'assemblea general pot debatre i decidir sobre qualsevol matèria de la cooperativa que no hagi estat atribuïda expressament a un altre òrgan social. Té competències per a la modificació dels estatuts i l'aprovació o modificació, si escau, dels reglaments del seu règim interior.

Els acords de l'assemblea obliguen tots els socis. L'assemblea adopta els acords per majoria simple del nombre de vots socials dels assistents, excepte en els assumptes en els quals els estatuts estableixin un altre tipus de majoria. Aquestes assemblees generals poden ser ordinàries o extraordinàries.

- **El consell rector.** El consell rector és l'òrgan de representació i govern de la societat que gestiona l'empresa i exerceix, quan convé, el control permanent i directe de la gestió de la direcció. Té competència per establir les directrius generals d'actuació, amb subordinació a la política fixada per l'assemblea general.

El nombre de membres titulars del consell rector no podrà ser inferior a tres i, en tot cas, hi haurà els càrrecs de president, vicepresident i secretari. Quan els estatuts ho prevegin hi podrà haver altres càrrecs.

Els interventors de comptes...

... també són òrgans de la societat cooperativa catalana. L'assemblea general ha de triar, entre els socis, d'un a tres interventors de comptes i, si ho regulen els estatuts, les persones suplents.

El comitè de recursos és un òrgan...

... que tramitarà i resoldrà els recursos contra les sancions als socis i assumirà altres funcions que els estatuts determinin.

Societats no mercantils

L'empresari individual es pot associar col·lectivament mitjançant societats civils i comunitats de béns. Aquestes formes d'associació es regulen en el Codi civil i no donen lloc a una personalitat jurídica diferent de la dels seus socis.

1) Comunitat de béns

La comunitat de béns està regulada en els articles 392 a 406 del Codi civil.

Hi ha **comunitat de béns** quan la propietat d'una cosa o un dret pertany proindivís a diverses persones.

a) Característiques. Les principals característiques de la comunitat de béns són les següents:

- Les comunitats de béns es regiran pel Codi civil i el seu objecte pot ser la posada en comú d'un patrimoni per crear una empresa i repartir les pèrdues i els guanys.
- La denominació de la comunitat no està regulada i per això podrà adoptar qualsevol nom acompanyat de les paraules *comunitat de béns* CB.
- No hi ha exigència d'una aportació mínima obligatòria a la comunitat.
- Els comuners respondran davant de tercers de manera il·limitada.
- Es constituirà mitjançant escriptura pública quan s'aportin béns immobles.

No té personalitat jurídica pròpia i les participacions corresponents als comuners es presumiran iguals mentre no es provi el contrari. Cada comuner participarà en les pèrdues i els guanys en proporció a les seves quotes de participació respectives.

b) Obligacions dels socis. Cada partícip es podrà servir de les coses comunes, sempre que en disposi d'acord amb la seva destinació i no perjudiqui l'interès de la comunitat i no impedeixi utilitzar-les als altres copartípics.

Qualsevol copropietari pot obligar els altres copartípics a contribuir a les despeses de la cosa comuna o del dret comú.

c) Responsabilitat. Els partípics respondran davant la comunitat dels danys i perjudicis ocasionats amb culpa.

Respecte a terceres persones, la comunitat respondrà amb tots els seus béns i, si aquests no són suficients, els comuners respondran amb el seu patrimoni personal d'acord amb els pactes.

2) Societat civil

Article 1665 CC

“La societat civil és un contracte pel qual dues o més persones s'obliguen a posar en comú diners, béns o indústria, amb ànim de partir els guanys entre ells.”

Es pot nomenar un o diversos administradors de la comunitat de béns i, si no es fa, l'administració serà exercida per qualsevol dels partípics.

La societat civil és un contracte personalíssim basat en la confiança. El Codi civil estableix que la societat civil es podrà constituir en qualsevol forma, amb l'excepció que s'hi aportin béns immobles o drets reals, situació en què serà necessari l'atorgament d'escriptura pública.

La denominació de la societat civil privada és lliure, seguida de *societat civil privada* o bé *SCP*.

1. **Tipus de societats civils.** D'acord amb l'aportació dels socis a la societat, podem distingir els tipus de societats civils següents:

- **Societats civils universals.** La societat civil universal pot ser de tots els béns o de tots els guanys.
- **Societat civil universal de béns.** És aquella societat en la qual les parts posen en comú tots els béns que en l'actualitat els pertanyen, amb ànim de posar-los a la disposició de la societat, i també tots els guanys que se n'obtinguin.
- **Societat civil universal de guanys.** Aquesta societat comprèn tot allò que adquireixin els socis per a l'activitat de l'empresa mentre la societat està vigent. Els béns de cada soci, mobles o immobles, continuen essent de domini privat de cada soci i la societat només en té l'usdefruit.
- **Societats civils particulars.** Aquestes societats tenen per objecte coses determinades, el seu ús, els seus fruits, una empresa concreta o l'exercici d'una professió o un art.

2. **Socis de la societat civil.** El nombre de socis no està regulat i, en conseqüència, s'entén que el nombre mínim per a la seva constitució serà de dues persones.

3. **Responsabilitat.** En la **societat civil**, la responsabilitat és personal, il·limitada, subsidiària i mancomunada. La societat respon amb tot el seu capital davant dels deutes socials i, si no se'n pot fer càrrec, responen els socis per la quota que els correspongui.

Responsabilitat mancomunada

La responsabilitat mancomunada implica que un tercer només pot demanar al soci, en cas de deute de la societat, la part corresponent o aportació social d'aquest.

Responsabilitat solidària

La responsabilitat solidària implica que els creditors puguin requerir el pagament dels deutes de la societat a qualsevol dels socis.

Si els pactes entre els socis no són públics, la responsabilitat que es genera és solidària.

1.6 Pla de màrqueting

Dins d'un pla d'empresa hi ha un pes molt específic de la part del pla de màrqueting ja que aquest apartat proporciona molta informació sobre el nostre negoci futur i tots els entrebancs que pot arribar a trobar.

El **pla de màrqueting** és un document que descriu els objectius comercials, els programes d'acció, els recursos necessaris i el calendari per portar a terme l'acció.

El pla de màrqueting té uns objectius relacionats amb l'anàlisi de l'entorn i les polítiques de màrqueting.

Els objectius relacionats amb l'anàlisi de l'entorn són:

- Es defineix la necessitat o necessitats que cobrirà el nostre producte o servei.
- Es descriuran les característiques més importants del nostre producte o servei.
- Es detallarà l'entorn general i el mercat en el qual l'empresa mantindrà l'activitat principal, així com els clients potencials i la competència.

Els objectius relacionats amb les polítiques de màrqueting són els següents:

- Proporciona la informació referent a la comercialització del producte o servei.
- Detalla des del punt de vista comercial quin producte/servei es vol vendre, com es donarà a conèixer, com ho farem arribar al client i a quin preu el vendrem, així com el servei prevenda i postvenda que es vol oferir, si fos el cas.
- Fa la previsió de les vendes.
- Indica l'estratègia general de màrqueting a seguir per assolir les previsions de venda marcades (combinació de les polítiques del màrqueting mixt) i el cost.

1.6.1 Elaboració del pla de màrqueting

L'elaboració del pla de màrqueting ha d'incloure nou apartats, que han d'estudiar i donar solucions sobre aspectes tan diversos com la identificació de les necessitats de les persones a les quals s'adreça el producte o servei; la descripció del producte, l'anàlisi de l'entorn i de la competència; les polítiques de producte, distribució, comunicació, preus i serveis associats que s'hi han d'aplicar per tenir una visió global de l'empresa i donar-la a conèixer.

1) Identificació, definició i justificació de les necessitats que satisfarà el nostre producte/servei . Per aconseguir aquest aspecte del pla d'empresa caldrà respondre a les preguntes següents:

- Quines són les necessitats dels clients als quals ens dirigirem?
- Existeix alguna evidència sobre les motivacions de compra del nostre producte per part dels clients potencials?
- Quines són les raons de la seva existència i quant temps es preveu que durin?

2) Descripció del producte/servei ofert i especificar-ne la seva utilitat . S'especificaran quines són les característiques distintives del nostre producte/servei que faran que sigui escollit per la clientela potencial en lloc d'altres productes/serveis oferts per la competència.

3) Anàlisi de l'entorn general: en aquest apartat s'exposa la situació de l'entorn en el qual ha de treballar l'empresa i les seves disponibilitats de tot tipus.

- Analitzar el mercat de treball: la disponibilitat de mà d'obra qualificada i tècnics especialistes en un camp determinat.
- Analitzar els factors econòmics com ara la conjuntura econòmica; els factors tecnològics com la política d'R+D; els factors politicolegals com la fiscalitat i els factors culturals com poden ser els usos específics.
- Analitzar canvis previstos de l'entorn en el futur.

4) Anàlisi del mercat. Estudi dels clients potencials i de la competència sobretot en allò que fa menció a:

- Zones geogràfiques on es preveu comercialitzar el producte/servei.
- Calcular el volum del mercat.
- Calcular la taxa de creixement del mercat.
- La quota de participació de la nostra empresa estimada en el pla d'empresa.
- Fase del cicle de vida del mercat en què es troben quan entra la nostra empresa.
- Anàlisi de les barreres d'entrada existents, els productes/serveis substitutius i les tendències futures previstes del mercat.

Respecte a la **competència** hem de descriure els aspectes més rellevants que defineixen els competidors directes, comparant-los amb nosaltres i destacant si ens trobem en una situació de feblesa o fortalesa respecte a aquestes empreses.

Respecte a la competència, hem de respondre les qüestions següents:

- Quins són els competidors directes actuals?
- On s'ubiquen?
- A quins clients es dirigeixen i on es troben?

Clients potencials

Definir els clients potencials de la manera més precisa possible i ferne el perfil professional una vegada es responen les preguntes següents:

- Quants són?
- On estan ubicats?
- Quin és el seu poder adquisitiu?
- Quines són les seves necessitats i motivacions de compra?
- Quins productes/serveis estan comprant actualment?
- Quins són els seus motius principals per comprar el nostre producte/servei?

Si es tracta d'una microempresa hi ha variables que poden ser irrelevantes en la primera etapa, com pot ser el volum del mercat o la quota estimada de participació.

- Quins productes/serveis comercialitzen es nostres competidors?
- Quines són les característiques més rellevants d'aquests productes/serveis?
- Quins són els productes/serveis substitutius?
- Quin producte pot ser competidor en el futur?
- Quins són els punts forts i febles dels competidors amb relació a la nostra empresa?

5) Política de producte/servei. Es definirà el producte/servei a comercialitzar tenint en compte:

- Nombre i tipus de variants.
- Qualitat.
- Marca.
- Envàs.
- Disseny.
- Aspectes innovadors.
- Fase del cicle de vida del producte.
- Altres.

6) Política de comunicació. S'escullen els mitjans més adients per a cada cas particular (premsa escrita tant local com nacional, ràdio, TV, Internet, fulletons) i les accions a través de les quals es dona a conèixer el nostre producte o servei ja que **la publicitat** no és l'única acció de comunicació que existeix, sinó que **la promoció de vendes** també es pot utilitzar en alguns productes o serveis.

7) Política de distribució. En aquest apartat:

- S'especificarà quin tipus de venda s'utilitzarà, si la venda directa o indirecta.
- Si s'escull la venda indirecta, es detallaran quins són els canals de distribució escollits per fer arribar el producte/servei al client final; és a dir, si és a través de majoristes, detallistes o s'utilitzen ambdues vies.
- Si escau, s'especificarà el paper dels intermediaris, com poden ser els agents, distribuïdors, representants, entre altres.

8) Política de preus. La política de preus és aquella parcel·la del negoci en la qual s'ha de veure quin és el preu fixat per a un producte o servei determinat i en aquest aspecte:

Fixació de preus
Per a la fixació de preus existeixen diversos mètodes:

- A partir dels costos fixos i variables.
- A partir de la demanda.
- A partir dels preus de la competència.

- S'ha de detallar l'estratègia de preus més adient per a la nostra empresa, amb la finalitat de fixar el preu de venda del producte o servei.

- Es concretarà el mètode seguit en la fixació de preus, el sistema de descomptes i de tarifes, el termini i la forma de pagament.

9) Política de serveis associats. Es concretarà el tipus de servei associat que l'empresa oferirà al client, abans de la compra, és a dir, el servei prevenda d'elaboració d'ofertes, assessorament del producte o servei, etc., com del servei postvenda fixant els manteniments i les garanties del producte, ja siguin aquelles a les quals estan obligats per llei com les que l'empresa vulgui afegir com un servei seu associat i propi.

1.7 Recerca d'ajuts i subvencions per a la creació d'una empresa

Els ajuts i subvencions que es poden aconseguir per finançar un projecte empresarial es poden localitzar per diferents mitjans i es poden modificar d'un moment a un altre. Per això és molt important que tinguem eines per localitzar els ajuts i subvencions i que, periòdicament, siguin consultades per saber si són les vigents.

Les eines que tenim per consultar aquests instruments de finançament són les eines de comunicació de les diferents administracions públiques o dels agents socials que tenen relació amb el món empresarial.

Des de l'**Administració central** existeixen organismes, com és el cas de l'ICO (Instituto de Crédito Oficial), organisme adscrit al Ministeri d'Economia i Hisenda, que té com a funció la creació, atorgament i seguiment de subvencions i ajuts.

Des de les **administracions autonòmiques** existeix un ventall d'ajuts i subvencions que han de ser consultades en cada cas. En el cas de la Generalitat de Catalunya i, a través del Departament de Treball, es pot accedir a les subvencions i ajuts que actualment estan vigents i també enllacen amb organismes com el CIDEM (Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial) i l'ACC (Agència Catalana de Competitivitat per l'empresa).

Des de l'**àmbit de les administracions locals**, els ajuntaments publiquen, dins del seu àmbit d'actuació, ajuts per a la creació d'empreses dins del seu territori.

Cambres de Comerç

Les Cambres de Comerç o entitats de caràcter privat relacionades amb el món empresarial tenen informació per accedir o crear ajuts i subvencions.

En la secció "Recursos de contingut" del web del mòdul hi ha un llistat de pàgines web on es poden localitzar els ajuts i subvencions.

2. Creació i posada en funcionament de l'empresa

Les diferents formes de constitució d'una empresa comporten unes obligacions a les persones que formen l'empresa que fan més o menys difícil la seva realització. Això ens porta a tenir en compte els avantatges i inconvenients que cada forma de constitució d'empresa té.

L'elecció de la forma jurídica de les empreses depèn dels avantatges i inconvenients de la regulació de cada forma jurídica. Això ens porta a veure quins són els avantatges i inconvenients de les diferents formes jurídiques d'empresa (taula 2.1).

TAULA 2.1. Avantatges i inconvenients de les formes jurídiques

Forma jurídica	Avantatges	Inconvenients
Empresari individual	Tràmits senzills de constitució. No existeix capital social mínim. Avantatges en l'IRPF. Ajuts públics per a la seva constitució.	Responsabilitat il·limitada per la qual cosa arisca tot el seu patrimoni.
Societat limitada	Responsabilitat limitada dels socis i el seu patrimoni no es veu compromès. Socis registrats. Òrgans de funcionament senzills.	Les participacions no es poden transmetre lliurement. No poden cotitzar en borsa. Auditories de comptes.
Societat anònima	Constitució i transmissió facilita l'acumulació de capital. Responsabilitat limitada dels socis i el seu patrimoni no es veu compromès. Fàcil transmissió de les accions.	Capital social mínim més elevat. Costos de constitució més elevats. Funcionament més complex. No es controla el capital per la facilitat en la transmissió d'accions. Auditoria de comptes.

2.1 Constitució de l'empresa

Per començar a treballar qualsevol empresa necessita complir una sèrie d'obligacions formals i burocràtiques que portaran a la seva plena integració dins del mercat en què es trobi. Aquestes obligacions consten d'uns tràmits de caràcter general per a tot tipus d'empresa i d'altres que són específics, depenent de la forma jurídica escollida pels seus integrants.

Els tràmits que les empreses han de complir per a la seva constitució comporten la formalització d'una documentació diversa. Aquesta documentació també difereix si l'empresa és individual o bé si és una societat i, dins d'aquesta, si és una societat mercantil o no. En tot cas, la documentació bàsica que es requereix per constituir l'empresa passa perquè l'empresa consti en els organismes que, per raó de les obligacions de l'empresa, han de conèixer de la seva existència. Una vegada l'empresa s'ha constituït, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de saber que hi ha una empresa que ha de complir les seves obligacions fiscals. També l'Ajuntament de la localitat, la Seguretat Social i el registre mercantil han de tenir coneixement de la seva existència.

2.2 Tràmits generals per posar en marxa l'empresa

Els primers tràmits per posar en marxa l'empresa es fan a l'Agència Tributària i serveixen perquè aquest organisme conegui l'empresa que s'ha constituït, aspecte que es compleix mitjançant la declaració censal, per saber quin tipus d'empresa és i quines obligacions fiscals tindrà en el seu exercici; un altre requisit que s'ha de complir és la declaració d'alta de l'IAE. L'Ajuntament regula l'empresa, bàsicament, en la seva vessant d'instal·lacions i també d'activitats, per la qual cosa ha de saber si l'empresa duu a terme algun tipus d'activitat que no està permesa a la localitat o necessita requisits específics. Tota la tramitació davant el Ministeri de Treball i Seguretat Social va referida a la inscripció i alta de l'empresa i els seus treballadors a la Seguretat Social per saber quines obligacions i drets tenen des del punt de vista sanitari i de prestacions de la Seguretat Social. Per acabar, el registre mercantil dóna informació de les empreses que s'hi han d'inscriure pel que fa a la manera en què estan constituïdes, la seva activitat i els seus resultats.

Hi ha la possibilitat de simplificar la gestió d'aquests tràmits mitjançant un servei de finestra única que porten a terme les cambres de comerç i que ajuda aquells empresaris que vulguin crear una societat limitada nova empresa a realitzar tots aquests tràmits a través de les oficines de les cambres de comerç.

En la taula 2.2 podem veure esquemàticament els diferents tipus de tràmits a efectuar segons l'organisme oficial que intervé.

TAULA 2.2. Tràmits de caràcter general per posar en marxa una empresa

Agència Tributària	Ajuntament	Ministeri de Treball i Afers Socials	Registre Mercantil
Declaració censal (model 036 o 037)	Llicència d'activitats i instal·lacions	Inscripció de l'empresa a la Seguretat Social	Documentació social
Declaració d'alta a l'impost sobre activitats econòmiques (IAE).	Llicència d'obres	Alta en el règim d'autònoms de la Seguretat Social	Documentació comptable
Presentació dels llibres a Hisenda		Alta en el règim general de la Seguretat Social Comunicació d'obertura del centre de treball	

Els tràmits que s'han de dur a terme per a la constitució d'una empresa no solament impliquen l'Administració central, sinó també l'Administració local, ja que aquesta té una actuació molt rellevant en la constitució de les empreses que s'instal·len al seu terme municipal.

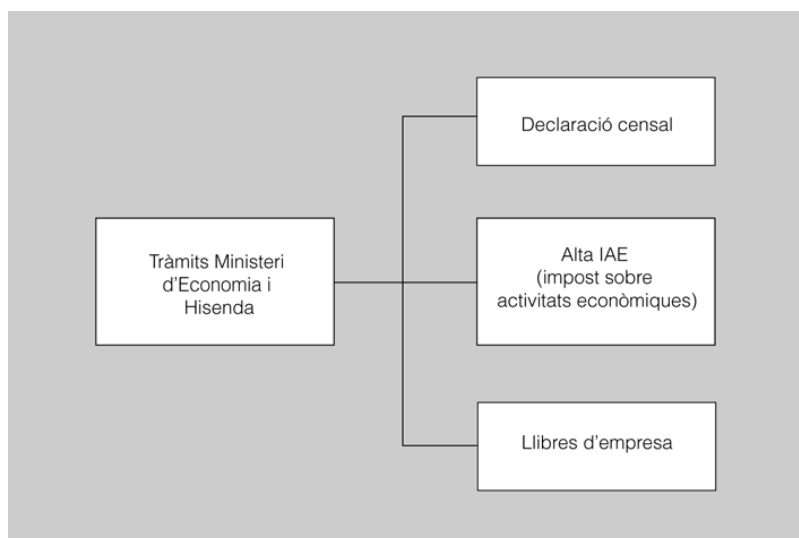
1) Tràmits al Ministeri d'Economia i Hisenda

La realització dels diferents tràmits en el Ministeri d'Economia i Hisenda per posar en marxa una empresa es poden fer en qualsevol de les delegacions territorials que té aquest organisme. Aquests tràmits consisteixen en la presentació de la declaració censal, de l'alta de l'impost sobre activitats econòmiques i de la presentació dels llibres a Hisenda i s'han d'aportar els documents següents (vegeu figura 2.1):

- **Declaració censal.** La declaració censal és un document on es fa un resum de l'empresa i de les seves obligacions fiscals. Es presenta a l'inici de l'activitat en el model 036 o 37 i s'aporta la fotocòpia del DNI, si és persona física, o CIF, si és persona jurídica, i l'alta de l'impost sobre activitats econòmiques.
- **Declaració d'alta a l'impost sobre activitats econòmiques (IAE).** L'impost sobre activitats econòmiques (IAE) és un tribut que grava l'exercici de les activitats empresarials, professionals o artístiques. La declaració d'alta de l'IAE s'ha d'efectuar en un termini de 10 dies hàbils abans de l'inici de l'activitat i s'ha d'emplenar el model 840 i aportar, si s'escau, el DNI o CIF.

Vegeu els models 036 i 037 a la secció "Annexos" del web del mòdul.

FIGURA 2.1. Tràmits al Ministeri d'Economia i Hisenda

2) Tràmits a l'Ajuntament

Els diferents tràmits a l'ajuntament de la localitat on s'ubica físicament l'empresa s'han de portar a terme en les seves dependències, normalment a la gerència municipal d'Urbanisme, on es tracta de totes les situacions relacionades amb l'edificació i instal·lació d'activitats empresarials i, d'altra banda, a la regidoria de Medi Ambient en aquells casos en què la instal·lació de l'empresa comporti riscos mediambientals.

En la majoria d'ajuntaments existeixen uns requisits específics per a la instal·lació d'empreses, sobretot en l'àmbit industrial, ja que aquestes només es poden instal·lar en zones establertes per a aquests fins, com ara els polígons industrials, i se'ls requereix una normativa estricta en temes de contaminació, soroll i emissió de gasos, per exemple.

Els tràmits que s'han de portar a terme a l'Ajuntament són la llicència d'activitats i instal·lacions i la llicència d'obres.

- **Llicència d'activitats i instal·lacions.** La llicència d'activitats i instal·lacions acredita que les instal·lacions de l'empresa compleixen la normativa urbanística vigent i, si s'escau, els reglaments tècnics que puguin ser

d'aplicació.

Les activitats i instal·lacions innòcues són aquelles que no produeixen molèsties ni dany.

El tràmit de la llicència d'activitats i instal·lacions innòcues requereix la presentació del següent:

- L'alta de l'IAE.
- Contracte d'arrendament o escriptura de propietat del local.
- DNI del sol·licitant o escriptura de societat i CIF.
- Memòria descriptiva de l'activitat i del local.
- Plànols del local.
- Plànol de la situació del local.
- Pressupost de les instal·lacions.

El tràmit de la llicència d'activitats i instal·lacions qualificades requereix la presentació de tots els documents que s'han de presentar per a la llicència d'activitats i instal·lacions innòcues, a més del següent:

- Projecte de les instal·lacions signat per un tècnic i visat pel col·legi professional corresponent que n'inclogui els plànols, el pressupost i la memòria.
- Relació de veïns afectats i continus a l'empresa.
- **Llicència d'obres.** La llicència d'obres és un document que necessita l'empresa en el cas que hagi de fer obres al local on desenvoluparan les seves activitats. Per demanar la llicència d'obres, l'empresa ha d'aportar la documentació següent:
 - Pressupost de les obres.
 - Plànol de l'estat actual i d'allò que es reforma.
 - Memòria descriptiva de les obres.
 - Plànol parcel·lari de la finca on es troba situat el local de l'empresa.
 - Si les obres afecten algun element estructural de la finca, caldrà la presentació d'un projecte visat pel col·legi professional corresponent.

3) Tràmits al Ministeri de Treball i Seguretat Social

Els tràmits davant del Ministeri de Treball i Seguretat Social s'han de portar a terme a la Tresoreria General de la Seguretat Social de la localitat corresponent i tenen a veure amb la inscripció de l'empresa i l'alta dels treballadors per compte aliè o per compte propi en els diferents règims de la Seguretat Social per poder tenir establertes quines són les obligacions i els drets de l'empresa i de les persones que hi treballen. Aquests tràmits s'han de realitzar abans de l'inici de l'activitat i si no es produeix aquesta tramitació, l'empresa incorre en responsabilitats davant la Seguretat Social.

Els tràmits a realitzar en el Ministeri de Treball i Seguretat Social són:

- **Inscripció de l'empresa en la Seguretat Social.** La inscripció de l'empresa en la Seguretat Social és obligatòria per a qualsevol empresari que hagi de fer contractacions. La inscripció s'ha de fer abans de l'inici de l'activitat que hagi de desenvolupar l'empresa.
- **Alta en el règim d'autònoms de la Seguretat Social.** És obligatòria per a empresaris individuals; socis de companyies col·lectives i comanditàries; socis de comunitats de béns i societats civils i socis administradors de societats mercantils.
- **Alta en el règim general de la Seguretat Social.** És obligatori per a treballadors per compte d'altri. S'ha d'efectuar abans de l'inici de l'activitat.
- **Comunicació d'obertura del centre de treball** en la conselleria de treball de la comunitat autònoma. És obligatori per a empreses que obrin un centre de treball.

4) Tràmits davant del registre mercantil

Els tràmits davant del registre mercantil es fan des de dues vessants: l'aportació de la documentació social per donar a conèixer quina és l'organització i l'activitat de l'empresa que s'inscriu en el registre i la documentació comptable per saber quins són els resultats de l'activitat empresarial d'aquestes empreses, informació important per a les persones que volen tenir relacions comercials amb aquestes empreses.

Es realitzen dos tipus de tràmits:

- La **documentació social**: s'aporten els llibres d'actes de totes les societats. Les societats limitades, anònimes i cooperatives aportaran els llibres específics que estiguin obligats a portar.
- La **documentació comptable**: les societats aportaran el llibre diari i el llibre d'inventaris i comptes anuals.

2.3 Tràmits específics per a la posada en marxa d'una empresa

Hi ha diferents tràmits per a la posada en marxa d'una empresa depenent del tipus de forma jurídica que tingui l'empresa. Les **obligacions específiques** tràmits que s'estableixen per a les diferents formes jurídiques són les següents:

- **Per a l'empresari individual.** Només es necessita el DNI de l'empresari individual.
- **Per a una comunitat de béns.** El DNI dels socis i el contracte de constitució.

- **Per a les societats mercantils.** Es necessita la documentació següent:
 - Certificació negativa de la denominació social.
 - Obertura del compte bancari.
 - Estatuts de la societat.
 - En les societats laboral i cooperativa, la sol·licitud de la qualificació del projecte d'estatuts.
 - Escripura pública de constitució.
 - Pagament de l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
 - Sol·licitud del codi d'identificació fiscal (CIF).
 - La inscripció en diversos registres.

Els tràmits que han de realitzar les societats mercantils són els següents:

1) Certificació negativa de la denominació social

La certificació negativa de la denominació social és un document que se sol·licita al registre corresponent i que ratifica que el nom que es vol posar a la societat no el porta cap altra societat.

La certificació negativa de la denominació social es demana al Registre Mercantil Central en el cas de les societats mercantils. Al Ministeri de Treball i Seguretat Social en el cas de les cooperatives.

La sol·licitud ha de contenir les dades personals del sol·licitant i un màxim de cinc noms diferents per a la societat que s'ha de constituir.

Requisits del nom de la societat

Pot estar format per les lletres de l'alfabet de qualsevol de les llengües oficials de l'Estat espanyol i pot incloure nombres.

El nom ha d'incloure l'abreviatura de la forma jurídica adoptada.

No s'autoritzen noms contraris a la llei, l'ordre públic o els bons costums.

La denominació no pot estar formada de manera exclusiva amb el nom d'Espanya, les seves institucions ni organismes de les administracions públiques.

Es prohibeixen les denominacions que puguin induir a error amb una altra que ja existeix en el món mercantil.

El Registre emet, en el termini d'una setmana, el certificat negatiu de denominació social i reserva el nom en l'ordre que s'hagi establert. Aquest certificat ha de ser renovat cada dos mesos (quatre en el cas de cooperatives) mentre no es constitueixi la societat i caduca definitivament als quinze mesos.

FIGURA 2.2. Model normalitzat de la certificació negativa del nom

2) Obertura del compte bancari

En determinades societats és necessari un capital mínim per constituir-se i aquest ha d'estar dipositat en un compte corrent.

Pot obrir el compte corrent la persona responsable de la societat. Si hi ha més d'un soci, és necessària la presència de tots ells o bé només d'un, sempre que es presenti per escrit la cessió de poders dels altres socis i la seva qualitat de representant.

Una vegada obert el compte bancari, el banc emet un certificat de dipòsit que es lliurarà al notari perquè es pugui atorgar l'escriptura.

3) Estatuts de la societat

Els estatuts de la societat són una part de l'escriptura on s'estableixen les normes que seran d'aplicació en la vida de la societat.

Els estatuts es redacten quan l'empresa coneix el local social on durà a terme les seves tasques perquè aquesta és una informació que ha de figurar en els estatuts. El contingut mínim dels estatuts és el següent:

- La denominació de la societat.

- L'objecte social que es proposa.
- La durada de la societat.
- La data en què comença la seva activitat empresarial.
- El domicili social.
- El capital social.
- La forma de divisió del capital social.
- La manera d'organitzar l'administració de la societat, el nom dels administradors i les seves funcions.

En la secció "Annexos" del web del mòdul trobareu un model d'estatuts socials d'una empresa.

4) Sol·licitud de qualificació del projecte d'estatuts. Aquest tràmit l'han de sol·licitar les societats laborals, societats anònimes laborals i les cooperatives. Es presenta la sol·licitud davant l'Administració central o, si és procedent, davant l'òrgan administratiu competent a la comunitat autònoma.

5) Atorgament d'escriptura pública de constitució

L'atorgament d'escriptura pública de constitució és un acte fet davant d'un notari en què els socis fundadors procedeixen a la signatura de l'escriptura pública de constitució de la societat.

El contingut de l'**escriptura de constitució de la societat** és el següent:

- La identitat del soci o socis.
- La voluntat de constituir una societat.
- Les aportacions que cada soci realitza.
- Els estatuts de la societat.
- La identitat de la persona o persones que s'encarreguin inicialment de l'administració i representació de la societat.
- Els pactes i condicions que els socis considerin convenients, si no s'oposen a les lleis ni contradiuen els principis configuradors de la forma social triada.
- Si en els estatuts es preveuen formes alternatives d'administració de la societat, l'escriptura estableix quina serà la primera que s'utilitzarà en la societat.

FIGURA 2.3. Imprès 600

REF: 6040001161914

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Finances
Direcció General de Tributs
Delegació i Oficina liquidadora (1)

Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats

600

CPR: 9057523

Espai reservat per a l'Administració

Subjecte passiu Total de subjectes: _____

(2) NF / CIF: _____

Cognoms i nom o raó social: _____

(3) Via pública: _____ Número Esc. Pis. Porta: _____

Codi postal: _____ Municipi: _____ Província: _____ País: _____

(4) Data de naixement: // _____ Percentatge: _____ Tèlèfon: _____ Adreça electrònica: _____

Transmissió Total de transmissors: _____

NF / CIF: _____ Cognoms i nom o raó social: _____

Via pública: _____ Número Esc. Pis. Porta: _____ Codi postal: _____ Municipi: _____

Província: _____ País: _____ Data de naixement: // _____ Percentatge: _____

Dades del document

Notarial Privat Notaríria o autoritat: _____ Número de protocol: _____ Data del document: // / / _____

Judicial Administratiu Descripció de l'operació: _____ Lloc d'atorgament: _____

Liquidació complementària Resum de l'autoliquidació

Núm. demana autoliquidació: _____ Codi de la tarifa: [B] _____

Data de presentació: // / / _____

Codi ingressada: [A] _____ Total a ingressar: [E] + [F] + [G] _____ 0,00

Presentador/a

NF / CIF: _____ Cognoms i nom o raó social: _____

Via pública: _____ Número Esc. Pis. Porta: _____

Codi postal: _____ Municipi: _____ Província: _____ País: _____

Tèlèfon: _____ Adreça electrònica: _____

Signatura del subjecte passiu o presentador/a: _____

Ingrés

Ingrés efectuat a favor del Tresor de la Generalitat, compte restringit de captació de tributs de la Generalitat.

Caixa del Tresor / Oficina liquidadora: Estat col·laborador: en efectiu càrrec en compte

Codi compte client: _____ Eritat: _____ Sucursal: _____ D.C. _____ Número de compte: _____ Import: _____ 0,00

Exemplar per a l'Administració

El sol·licitant fa lliurement l'elecció del notari i la minuta s'estableix d'acord amb els mínims i màxims que determini el Col·legi de Notaris. No hi ha un termini definit per fer aquest tràmit; únicament s'ha de tenir en compte la caducitat de la certificació negativa de denominació social i la data del començament de les operacions de l'empresa.

6) Pagament de l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats

Aquest impost grava la constitució de la societat i la seva quantia és l'1% sobre l'import del capital social.

S'abona al Servei Territorial del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya abans d'un mes des de l'atorgament de l'escriptura pública.

S'ha de formalitzar mitjançant l'imprès 600.

7) Sol·licitud del codi d'identificació fiscal (CIF)

Aquest codi identifica la societat amb les seves relacions amb Hisenda.

Se sol·licita a l'Administració o delegació de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària corresponent.

S'ha d'emplenar l'imprès model 036 o 037 i s'ha d'aportar una còpia de l'escriptura de constitució i fotocòpia del DNI del sol·licitant i, en el cas de les cooperatives, s'ha d'adjuntar la sol·licitud de la qualificació-classificació fiscal.

8) Inscripció en registres

S'ha d'inscriure en el Registre Mercantil de la província.

S'ha de presentar l'original de l'escriptura de constitució després d'haver pagat l'impost de transmissions patrimonials. En el cas de les cooperatives, s'han de presentar tres còpies simples de l'escriptura de constitució i una d'autoritzada i la declaració de l'activitat que desenvoluparan. Les SAL i SLL han d'efectuar, prèviament, la inscripció en el Registre de la Direcció General de Cooperatives i Societats Laborals del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Quan s'hi hagi inscrit la societat, el Registre lliurarà l'escriptura en què constaran el tom, el foli i el full on ha quedat inscrita la societat en qüestió. Totes aquestes dades s'han de posar de manera obligatòria en tota la documentació comercial que emeti la societat.

El tràmit d'inscripció en el Registre s'haurà d'efectuar dins del mes següent a l'atorgament de l'escriptura, excepte les societats laborals i les cooperatives, que ho podran fer en el termini de dos mesos. La inscripció en el registre mercantil comporta el pagament de les despeses dels honoraris del registrador i la publicitat en el BORME (*Butlletí Oficial del Registre Mercantil*), on es fa pública la constitució de la societat i les seves dades més essencials.

2.3.1 Sistemes de tramitació per a la constitució d'empreses

Els tràmits per a la constitució d'una empresa poden ser complexos i llargs en el temps. Per aquest motiu, s'han implantat diferents sistemes per agilitar aquesta tramitació aprofitant l'ús creixent de les noves tecnologies i la possibilitat d'unificar la tramitació que s'ha de fer en diferents administracions per mitjà de la figura de la finestra única.

Finestreta Única Empresarial

El concepte de finestra única es basa en un model integrat d'atenció ciutadana en l'àmbit territorial de Catalunya, amb l'objectiu que la ciutadania pugui presentar sol·licituds i comunicacions que s'adrecin a qualsevol organisme de l'Administració General de l'Estat, de la Generalitat de Catalunya o altres entitats públiques des de les Oficines d'Atenció Ciutadana de les administracions més properes, com ara els ajuntaments.

En la secció "Annexos" del web del mòdul podeu trobar l'imprès model 600.

Objectius de la finestra única

- Facilitar la tramitació en un únic espai físic.
- Informar i orientar l'emprenedor en altres aspectes a més de la tramitació.

La finestra única és una iniciativa de les administracions públiques (estatal, autonòmica i local) i les cambres de comerç per facilitar la constitució d'empreses.

El funcionament de la finestra única inclou tres àrees:

- **La informació i la direcció del servei a l'emprenedor.**
- **L'orientació i l'assessorament** sobre diferents aspectes del seu projecte d'empresa.
- **La tramitació** per a l'adopció de la personalitat jurídica de l'empresa i aquells tràmits generals per a la posada en marxa.

Oficina de Gestió Empresarial

L'OGE és l'oficina de la Generalitat de Catalunya que s'encarrega d'informar, assessorar, rebre, iniciar, gestionar i resoldre aquells tràmits per obrir, ampliar, modificar dades o traslladar activitats empresarials que afecten a diferents Departaments.

Constitució d'empreses per via telemàtica

Canal Empresa: Web de la Generalitat de Catalunya que permet informar-se i realitzar determinats tràmits telemàticament.

Centro de Información y Red de Creación de Empresas (CIRCE): és un sistema d'informació que permet realitzar telemàticament els tràmits de constitució i posada en funcionament de determinades societats mercantils en Espanya.

Es poden crear a través de CIRCE:

- Societat Limitada Nova Empresa (SLNE)
- Societat de Responsabilitat Limitada (SRL o SL)
- Empresari Individual (Autònom)

El principal avantatge del CIRCE és que agilitza el procés de creació d'una empresa.

Gestió d'ajuts i subvencions

Les ajudes i subvencions són prestacions que proporcionen o faciliten l'obtenció de mitjans financers a l'empresa per part dels poders públics (taula 2.3) i, en alguns casos, privats.

Document únic electrònic

Inclou els tràmits següents:

- Reserva de denominació social (SLNE).
- Cita amb el notari.
- Recollida de dades per a l'escriptura.
- Sol·licitud de CIF provisional.
- Declaració censal.
- Liquidació d'ITP/AJD.
- Inscripció de la societat en el registre mercantil.
- Tràmits de la Seguretat Social.
- Sol·licitud de CIF definitiu.
- Inscripció de fitxers en l'APD i alta del domini a Internet.

La **subvenció** (taula 2.4) és tota aquella disposició dinerària realitzada per les administracions públiques a favor de persones privades o públiques i que reuneixen principalment tres requisits:

- El lliurament s’ha de fer sense contraprestació directa a favor de l’Administració.
- Els fons s’han de destinar a fomentar i finançar determinades activitats o comportaments del beneficiari.
- L’òrgan que concedeix la subvenció ha de considerar i acreditar que aquestes activitats o comportaments són d’interès general o d’utilitat pública.

TAULA 2.3. Ajudes o subvencions segons l'autoritat que les concedeix

Organismes	
Unió Europea	Destina quantitats de diners impulsant programes i serveis d'ajuda a l'activitat empresarial o bé subvencionant projectes empresarials, especialment si són innovadors.
Administració central	Són ajudes o subvencions que el Govern dona per a tot l'Estat espanyol i que poden ser finançades conjuntament amb la UE.
Comunitats autònomes	Tenen l'àmbit d'actuació de la CA i poden ser complement de les ajudes estatals o bé supleixen la carència en l'àmbit estatal d'algun supòsit.
Ajuntaments	Els ajuntaments poden constituir ajuts relacionats amb l'atorgament de llicències, gestió i tramitació de permisos.

TAULA 2.4. Ajudes i subvencions segons la forma que adoptin

Forma	Descripció
Subvencions financeres	Lliurament d'una quantitat per finançar algun element de l'empresa a fons perdut.
Préstecs	Finançament mitjançant un préstec a baix interès.
Bonificacions	En les quotes de la Seguretat Social, l'empresari pot obtenir una bonificació d'un percentatge en la cotització de determinats treballadors.
Descomptes	Rebaixes en el preu de determinats materials i equips.
Rebaixes o exempcions en impostos i tributs	S'estableixen reduccions o bé es declara que un empresari no pagarà determinats tributs o impostos segons determinades circumstàncies.
Cessió d'immobles o terrenys	Es donen terrenys o immobles a títol gratuït o en condicions molt favorables per afavorir l'establiment d'empreses.

2.4 Resum dels tràmits administratius per a la constitució d'una empresa

Qualsevol empresa, per començar a treballar, necessita complir una sèrie d'obligacions formals i burocràtiques que la portaran integrar-se plenament dins del mercat en què es trobi. Aquestes obligacions consten d'uns tràmits de caràcter general per

a tot tipus d'empresa i d'altres que són específics, depenent de la forma jurídica escollida pels integrants de l'empresa.

Els tràmits que les empreses han de complir per a la seva constitució comporten la formalització d'una documentació diversa. Aquesta documentació també difereix si l'empresa és individual o bé si és una societat: i si és una societat, i si és mercantil o no. En tot cas, la documentació bàsica que es requereix per constituir l'empresa passa perquè l'empresa consti en els organismes que, per raó de les obligacions de l'empresa, han de conèixer de la seva existència. Una vegada l'empresa s'ha constituït, el Ministeri d'Economia i Hisenda ha de saber que hi ha una empresa que ha de complir les seves obligacions fiscals. També l'ajuntament de la localitat, la Seguretat Social i el Registre Mercantil han de tenir coneixement de la seva existència.

En la taula 2.5, la taula 2.6, la taula 2.7, la taula 2.8 i la taula 2.9 trobareu un resum de tots els tràmits administratius necessaris per a la posada en marxa d'una empresa.

TAULA 2.5. Tràmits laborals per a la posada en marxa d'una empresa

Tràmits	Descripció	Tipus d'empresa
Afiliació i número de la Seguretat Social	Acte administratiu pel qual la Tresoreria General de la Seguretat Social reconeix a la persona física la inclusió per primera vegada en el sistema de la Seguretat Social.	Totes
Comunicació d'obertura del centre de trava	Empreses que inicien l'obertura del centre de treball o reprenen l'activitat.	Totes
Alta en el règim especial d'autònoms de la Seguretat Social	Règim obligatori per a empresaris individuals i comunitats de béns i opcional per a treballadors de cooperatives. L'afiliació i alta es faran dins dels 30 dies naturals següents a l'alta en l'IAE.	Persones físiques i opcional per a socis de cooperatives

TAULA 2.6. Tràmits fiscals per a la posada en marxa d'una empresa

Tràmits	Descripció	Tipus d'empresa
Alta en el règim general de la Seguretat Social	Règim general per a treballadors per compte aliè. L'afiliació i alta seran prèvies al començament de la relació laboral.	Totes
Alta en el cens	Declaració censal de començament, modificació o cessació d'activitat que han de presentar a efectes fiscals els empresaris individuals, els professionals i les societats. Totes llibre.	Totes

TAULA 2.7. Tràmits de llibre per a la posada en marxa d'una empresa

Tràmits	Descripció	Tipus d'empresa
Adquisició i legalització del llibre de visites	Llibre en què s'anoten les diligències que practiquen els inspectors de Treball després del resultat de les visites fetes a l'empresa.	Totes

La llei 23/2015 de 22 de juliol ordenadora del Sistema d'Inspecció de treball i seguretat social, ha modificat l'obligatorietat de tenir llibre de visites. En l'article 21.6 s'indica:

- Els funcionaris actuants han d'estendre diligència per escrit de cada actuació que realitzin amb motiu de les visites als centres de treball o de les comprovacions efectuades mitjançant compareixença del subjecte inspeccionat en dependències públiques.
- Mitjançant Ordre del titular del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social es determinen els fets i actes que s'hagin d'incorporar a les diligències, el seu format i la seva remissió als subjectes inspeccionats, tenint en compte que, en la mesura que sigui possible, s'han d'utilitzar mitjans electrònics i que no s'han d'imposar obligacions als interessats per adquirir o diligenciar qualsevol classe de llibres o formularis per dur a terme aquestes diligències.

TAULA 2.8. Tràmits de registre per a la posada en marxa d'una empresa

Tràmits	Descripció	Tipus d'empresa
Inscripció en el Registre de la Propietat Immobiliària	Inscripció o anotació dels actes i contractes relatius al domini i altres drets reals sobre béns immobles, és a dir, a títol enunciatiu, l'adquisició i la transmissió d'aquests béns i la constitució i la cancel·lació d'hipoteques sobre aquests béns.	Totes
Inscripció en el Registre Industrial	Inscripció de l'establiment en el Registre Industrial i autorització de la posada en marxa de l'activitat industrial.	Empreses industrials

TAULA 2.9. Tràmits de llicències municipals per a la posada en marxa d'una empresa

Tràmits	Descripció	Tipus d'empresa
Llicència municipal d'obres	Llicència necessària per fer qualsevol tipus d'obres en locals, naus, edificis, etc. dins d'un municipi.	Totes
Llicència municipal d'obertura	L'empresari que vulgui iniciar qualsevol activitat ha d'estar en possessió de la llicència municipal d'obertura corresponent. És l'ordre de comprovació que la sol·licitud de l'administrat és conforme a les normes d'ús previstes en els plans d'urbanisme.	

2.5 La forma empresarial del treball autònom

El treball autònom o per compte propi és la figura que molts emprenedors s'apliquen en el moment d'iniciar una activitat. Aquesta figura es troba regulada per la Llei 20/2007, d'11 de juliol de l'Estatut del treballador autònom.

Podem definir **els treballadors autònoms** com les persones físiques que realitzen de manera habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, donin ocupació o no a treballadors per compte d'altri.

Els treballadors autònoms estan exclosos de la legislació laboral i amb la normativa actual s'han reconegut determinats drets que els acosten a la legislació del treballador per compte d'altri.

2.5.1 El treballador autònom econòmicament dependent

El treballador autònom econòmicament dependent és una nova figura jurídica regulada en la Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del treballador autònom.

El treballador autònom dependent, compta amb un règim jurídic propi i diferenciat, i que se situa a la frontera entre el treball autònom i el dependent, si bé, la llei fa una definició exhaustiva de la figura, i es té cura de recalcar que es tracta en tot cas d'un treballador autònom i per tant no li resulta d'aplicació la legislació laboral.

La seva característica que exclou l'aplicació del dret laboral amb els seus clients consisteix principalment en la **manca de dependència organitzativa** del seu treball, ja que no reben ordres sobre com, quan ni on treballar; encara que alguna de aquestes circumstàncies hauran de ser respectades si es pacten en un contracte mercantil.

Aquest autònom pot dependre econòmicament d'un únic client perquè en rep la majoria d'encàrrecs, i la seva situació pot ser difícil si el client abusa de la seva superioritat de fet; per tant, la seva situació s'assembla molt a la d'un treballador per compte d'altri.

Aquest professional està proliferant al nostre país, per la qual cosa ha estat necessari regular legalment aquesta figura per tal de donar-li cobertura jurídica.

Podem definir **els treballadors autònoms dependents** com les persones físiques que fan de manera habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, donin ocupació o no a treballadors per compte d'altri, i que treballen per un client del que depenen econòmicament per percebre d'ell, almenys, el 75 per 100 dels seus ingressos per rendiments de treball i d'activitats econòmiques o professionals.

També és aplicable la definició de treballador autònom dependent a les feines, exercides de forma habitual, per familiars dels treballadors autònoms dependents que no tinguin la condició de treballadors per compte d'altri, conforme al que

El treballador autònom econòmicament dependent es coneix també com a *TRADE*.

Treballadors autònoms dependents

Tenim exemples de treballadors autònoms en els professionals d'activitats clàssiques com l'agricultura, els petits comerços de barri, els bars i restaurants, el consultori mèdic privat, la gestoria o els joves emprenedors que ideen serveis novíssims per a les empreses o les persones.

En la secció "Recursos de contingut" del web del mòdul podeu veure un model de contracte per al treballador autònom dependent.

estableix l'article 1.3.e) del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març.

Per poder dir que un treballador és un treballador autònom econòmicament dependent ha de reunir totes les característiques que es mostren en la figura 2.4.

Altres característiques del treballador autònom econòmicament dependent són les següents:

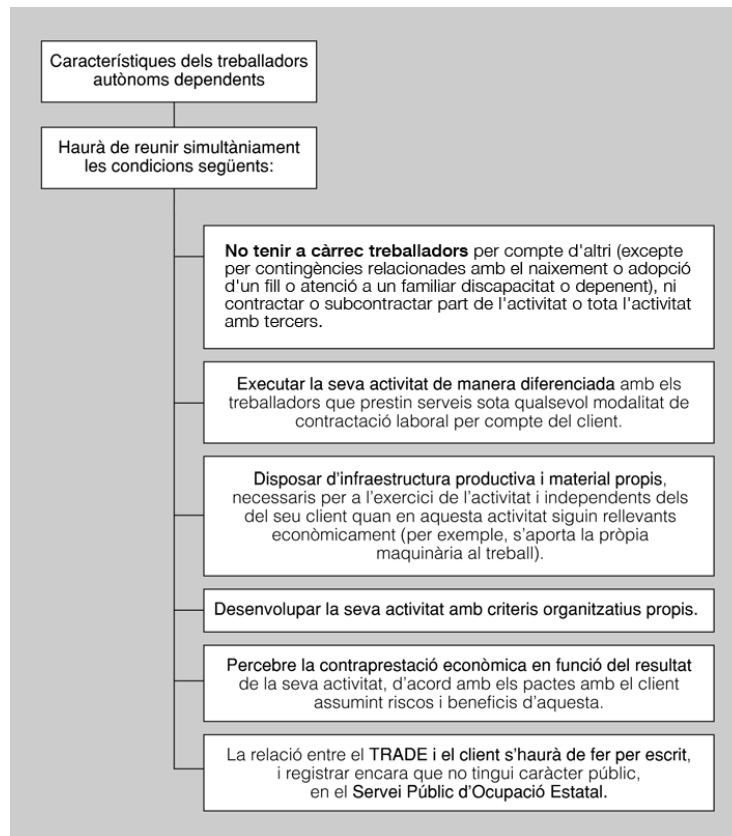
1) La jornada de l'activitat professional s'estableix en el contracte individual o en l'acord d'interès professional. Es determinarà el règim de descans setmanal i el corresponent als festius, la quantia màxima de la jornada d'activitat i, en cas que aquesta es computi per mes o any, la seva distribució setmanal.

Els acords d'interès professionals signats entre les associacions d'autònoms i els clients són semblants als convenis col·lectius, ja que contindran els mínims que s'haurà de respectar en la teva contractació, però amb una gran diferència, l'acord no s'aplicarà si no ets afiliat a l'associació signat. o el teu client no el va signar

Els autònoms del sector del transport, que tenen la majoria de característiques dels TRADE, podran comunicar a les seves empreses la situació particular en què es troben.

FIGURA 2.4. Característiques dels treballadors autònoms dependents

2) El treballador autònom econòmicament dependent té dret a una interrupció de la seva activitat anual de 18 dies hàbils, sense perjudici que es pugui millorar per les parts o mitjançant acords d'interès professional.

3) La realització d'hores extres és voluntària, i en tot cas no poden excedir l'increment màxim fixat per acord d'interès professional, si no existeix acord, del 30% del temps ordinari d'activitat individualment acordat.

4) Els jutjats del social són els competents per dilucidar els judicis per incompliments de les obligacions d'aquests professionals amb els clients.

S'estableix un mínim de 18 dies de vacances no retribuïdes per al treballador autònom econòmicament dependent.

Els òrgans jurisdiccionals de l'ordre social també són els competents per conèixer de totes les qüestions derivades de l'aplicació i la interpretació

dels acords d'interès professional, sense perjudici del que disposa la legislació de defensa de la competència.

Serà requisit previ l'intent de conciliació o mediació prèvia davant l'òrgan administratiu que assumeixi aquestes funcions. L'acordat en aquestes conciliacions tindrà força executiva i podrà dur-se a efecte pel tràmit de l'execució de sentències.

5) Aquests treballadors tenen reconeguts els drets col·lectius bàsics i d'associació professional, es poden afiliar a un sindicat o a una associació professional de la seva elecció.

6) Les causes d'extinció del contracte quan sigui per incompliment contractual de l'altra, aquest haurà d'indemnitzar pels danys i perjudicis ocasionats.

Si la resolució és per voluntat del client sense causa, el treballador té dret a la indemnització del paràgraf anterior, i en cas que es resolgui el contracte per voluntat del treballador, sense fundar-se en una causa, el client podrà ser indemnitzat quan l'extinció li produeixi un perjudici important o paralitzi o pertorbi la seva activitat.

Quan la part que tingui dret a la indemnització sigui el treballador autònom econòmicament dependent, la quantia de la indemnització serà la fixada en el contracte individual o en l'acord d'interès professional que resulti de aplicació. En els casos en què no estiguin regulats, als efectes de determinar la seva quantia es tindran en consideració, entre altres factors, el temps restant previst de durada del contracte, la gravetat de l'incompliment del client, les inversions i despeses anticipades pel treballador autònom econòmicament dependent vinculats a l'execució de l'activitat professional contractada i el termini de preavís atorgat pel client sobre la data d'extinció del contracte.

7) La protecció dels treballadors autònoms econòmicament dependents s'instrumenta a través del **Règim especial de la Seguretat Social** dels treballadors per compte propi o autònoms. No obstant això, alguns col·lectius específics de treballadors autònoms, per la seva pertinença a un determinat sector econòmic, estan enquadrats en altres règims de la Seguretat Social.

Els treballadors autònoms econòmicament dependents hauran d'incorporar obligatòriament, dins l'àmbit de l'acció protectora de la Seguretat Social, la cobertura de la incapacitat temporal i dels accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social.

L'acció protectora del règim públic de Seguretat Social dels treballadors autònoms tendeix a equiparar-se en aportacions, drets i prestacions amb l'existent per als treballadors per compte aliè en el Règim General de la Seguretat Social.

La llei podrà establir bases de cotització diferenciades per als treballadors autònoms econòmicament dependents

2.6 Finançament de l'empresa

L'empresa necessita invertir en l'adquisició de béns d'equips, en la compra de primeres matèries i en la contractació de mà d'obra, entre d'altres, per dur a

terme les seves activitats. Per poder fer aquestes inversions necessita fonts de finançament. La cerca d'aquestes fonts i l'anàlisi de quines són més adequades per a l'empresa en cada inversió que fa és una tasca que duu a terme el departament financer de l'empresa.

L'anàlisi de les dades que aporta la comptabilitat és útil per saber si l'empresa serà capaç de pagar els seus deutes, si l'empresa té suficient patrimoni per respondre del seu passiu, si l'estructura del seu finançament és adequada i si el seu endeutament està ben estructurat; en definitiva, per saber si la rendibilitat és òptima. Tradicionalment, aquestes qüestions s'han contestat analitzant les dades que aporten el balanç i el compte de pèrdues i guanys.

2.7 La funció financer

L'empresa necessita invertir en l'adquisició de béns -com edificis, maquinària, elements de transport, mà d'obra, matèries primeres, mercaderies...- per poder desenvolupar la seva activitat productiva i assolir el seu objectiu de treure el màxim benefici. L'activitat d'adquisició d'aquests béns es denomina **inversió**. Per poder invertir és necessari l'obtenció de recursos financers.

L'empresari necessita cercar les fonts de finançament més adequades per dur a terme els seus objectius empresarials.

La **funció financer** de l'empresa s'encarrega de l'obtenció, administració i control dels recursos financers que utilitza l'empresa. Posa en contacte l'obtenció i l'aplicació dels recursos financers.

2.7.1 Les fonts de finançament

Els recursos financers són les fonts originàries dels diners, els béns i drets a favor de l'empresa. Els diners, els béns i drets de l'empresa representen l'actiu del balanç de l'empresa i els recursos financers, el passiu.

Podem classificar les fonts de finançament segons la procedència en internes i externes. Les internes són recursos generats a l'interior de l'empresa, són l'autofinançament de l'empresa. Les externes són recursos que procedeixen de l'exterior.

Les classes de finançament

Les fonts de finançament es poden classificar de diferents maneres. Segons la titularitat:

1. Fonts de finançament pròpies.

La inversió és l'adquisició de béns per poder desenvolupar l'activitat empresarial.

El balanç és el document comptable que representa el patrimoni de l'empresa.

Recursos propietat dels socis de l'empresa. Són els aportats pels socis de l'empresa (capital), els generats per l'empresa i no repartits (reserves), i els aportats per tercers que no tenen l'obligació de devolució (subvencions). No són exigibles.

- Avantatges:
 - Llibertat d'aplicació a qualsevol tipus d'actiu, moment i forma.
- Inconvenients:
 - Riscos de pèrdua.
 - La remuneració és el dividend. El dividend és la part del benefici repartit que correspon a cada acció i varia en funció de la marxa de l'empresa.
 - L'existència de riscos suposa l'exigència per part dels propietaris de més dividend.

1. **Fonts de finançament alienes.** Recursos propietat de terceres persones. Han estat cedits per tercers de forma temporal amb unes dates de devolució i en alguns casos amb l'obligació de pagar un interès en concepte de remuneració.

- Avantatges:
 - Augmenta la rendibilitat del propietari, sense que el propietari faci noves aportacions.
 - Hi ha deduccions fiscals per als interessos.
 - El cost de capital aliè és menor que el capital propi.
- Inconvenients:
 - L'obligació de devolució fa necessària la generació de prou fonts per al pagament dels deutes.
 - Un endeutament elevat i concentrat en pocs creditors pot condicionar les decisions de l'empresa.

Una classificació clàssica fa referència a l'origen intern o extern:

1) Fonts de finançament internes o autofinançament. Són fonts obtingudes per l'activitat de l'empresa. Aquest finançament no té cost addicional i augmenta la capacitat d'endeutament de l'empresa.

- Són d'aquest tipus:
 - Les reserves.
 - Les amortitzacions.

La deducció fiscal és la despesa que genera una minoració en la quota a pagar d'un impost.

L'endeutament és el fons rebut per l'empresa que genera una obligació de devolució.

- Avantatges:
 - Proporciona més autonomia i estabilitat, ja que no depèn de l'obtenció externa de recursos i no té cost explícit.
 - Té efecte fiscal positiu. Les amortitzacions redueixen els beneficis i, per tant, els impostos a pagar.
 - És la solució per a les empreses, sobretot petites, que tenen dificultats en l'obtenció de finançament extern.
 - Estimula la inversió.

- Inconvenients:
 - La inexistència de cost explícit provoca inversions poc rendibles.
 - La no-coincidència entre propietat i gestió fa que els gestors facin un ús excessiu de l'autofinançament.
 - L'augment de l'autofinançament redueix els dividendes.
 - Pocs dividendes fan que el preu de les accions sigui més baix en el mercat secundari.

- Tipus:
 - Autofinançament de manteniment. Són les amortitzacions o detraccions dels ingressos per acumular els fons necessaris per a l'adquisició de nous actius quan s'acabi la vida útil dels vells.
 - Autofinançament d'enriquiment. Beneficis generats per l'activitat de l'empresa i no distribuïts entre els socis.

El dividend és la proporció del benefici repartit que pertoca al propietari d'una acció.

L'acció és el títol que representa la propietat d'una part proporcional d'una societat anònima.

2) Fonts de finançament externes. Són aportacions fetes des de fora de l'empresa:

- Aportacions dels propietaris. Constitució i ampliació de capital. Són els fons aportats pels socis o propietaris de l'empresa.
- Subvencions. Són aportacions a fons perdut -és a dir, no hi ha obligació de tornar-les- fetes per ens aliens a l'empresa com les administracions públiques o la Unió Europea.
- Crèdits i préstecs. Són diners cedits, normalment per caixes o bancs, pels quals es paga un interès i hi ha l'obligació de tornar-los.
- Emprèstits d'obligacions. Són préstecs d'un import molt gran que s'han dividit en petites parts per poder arribar als petits accionistes.
- Lísing. És el lloguer de béns amb l'opció d'adquirir-ne la propietat quan s'acaba el contracte pagant una quantitat denominada **opció de compra**.
- Descompte comercial. És l'avançament dels diners dels cobraments ajornats fet per bancs o caixes a canvi de comissions i interessos.

- Crèdits de proveïdors. Són l'ajornament dels pagaments als proveïdors.
- Facturatge o *factoring*. És la cessió de les factures a cobrar d'una empresa a una altra perquè en gestioni el cobrament; aquesta avança els diners a aquella.
- Hisenda pública creditora. Són els ajornaments de pagaments a la Hisenda pública.

Les reserves

Quan l'empresa té beneficis, pot decidir no repartir-ne una part. D'aquesta manera pot tenir finançament sense deure diners a terceres persones.

Les **reserves** són beneficis que l'empresa no reparteix entre els propietaris i es queden en l'empresa com a finançament.

Tipus de reserves:

- Reserva legal. La llei obliga a transformar part dels beneficis en reserves d'aquest tipus quan no s'arriba a un mínim.
- Reserva estatutària. Els estatuts de la societat poden obligar a destinar part dels beneficis a reserves.
- Reserva voluntària. Reserva que constitueix lliurement l'empresa.

Les reserves es poden destinar al següent:

- Transformar-se en capital.
- Compensar pèrdues.
- Repartir-se entre els socis.

El capital

Els socis de les empreses aporten diners i béns per a la creació, posada en marxa i funcionament de l'empresa.

El **capital** representa l'aportació dels socis, bàsicament en diners, a l'empresa per finançar-ne la constitució i el funcionament. Són els fons aportats pels propietaris de l'empresa i que formen part dels fons propis o no exigibles d'aquesta.

Les aportacions dels socis poden ser:

- Aportacions en diners.

Beneficis

Una societat pot decidir repartir els beneficis, no repartir-los o repartir-ne una part.

Els estatuts són les regles de funcionament de què es doten les societats.

Repartiment de beneficis

La junta general d'accionistes decideix cada any sobre el repartiment de beneficis.

- Aportacions no dineràries, és a dir, en qualsevol altre tipus de bé que no siguin diners.

Segons el tipus d'empresa, el capital es pot classificar en:

- Capital. Conjunt d'aportacions del propietari d'una empresa individual.
- Capital social. Valor nominal de les aportacions dels socis d'una societat mercantil.

Junta general d'accionistes

Reunió dels accionistes d'una societat anònima per a la presa de decisions sobre la marxa de l'empresa.

El capital social d'una societat anònima està format per accions. L'**acció** és la part proporcional del capital social. El posseïdor d'una o més accions té els drets inherents a ser soci.

Drets dels socis d'una societat anònima:

Drets dels accionistes

La majoria dels drets dels accionistes són proporcionals al nombre d'accions de què són propietaris. Exemple: el dret de vot.

- Dret a participar en el repartiment dels beneficis socials -és a dir, en els dividendes actius en el patrimoni resultant de la liquidació d'acord amb la seva participació en la societat. També es pot acordar no repartir els beneficis i acumular-los en forma de reserves.
- Dret preferent de subscripció en l'emissió de noves accions. En les ampliacions de capital, els accionistes tenen preferència a l'hora d'adquirir noves accions.
- Dret d'assistència i vot de les juntes. També hi ha la possibilitat d'accions sense dret de vot. El dret d'assistència està condicionat a un nombre mínim d'accions. En aquest cas hi ha la possibilitat de sindicació, és a dir, d'unir-se diversos accionistes per arribar al mínim exigít.
- Dret a impugnar els acords socials, en cas que siguin contraris a la llei o als estatuts de la societat.
- Dret d'informació sobre els assumptes per tractar en la junta d'accionistes per poder emetre el vot.

Els socis poden fer les aportacions en el moment de constituir-se la societat o en qualsevol moment posterior que creguin adequat per a la marxa de l'empresa. Quan es fa una ampliació de capital, els socis tenen preferència a l'hora d'adquirir noves accions.

Subvencions

Les administracions públiques aporten finançament a les empreses per fomentar determinats tipus d'empresa, fomentar el creixement econòmic i fomentar determinats hàbits com el respecte al medi ambient.

Les **subvencions** són aportacions, normalment d'administracions públiques, que són no reintegrables.

Les administracions públiques donen subvencions per fomentar l'aplicació de les noves tecnologies, el respecte al medi ambient, l'adquisició de maquinària, la contractació de treballadors, el sosteniment d'empreses, etc.

Aquestes aportacions són a fons perdut, per la qual cosa l'empresa no les ha de tornar.

Les subvencions poden ser:

- Subvencions en capital. Són les destinades a la compra d'actiu fix com edificis, maquinària, equips informàtics, programes informàtics, etc.
- Subvencions a l'explotació. Són les destinades al finançament del cicle d'explotació de l'empresa com compra de matèries primeres o contractació de mà d'obra.

L'Estat dona altres tipus d'ajuda que no són subvencions, com ara:

- Exempcions d'impostos i tributs.
- Préstecs a un tipus d'interès baix.
- Bonificacions en les quotes empresarials de la Seguretat Social.
- Cessió d'immobles o terrenys a títol gratuït o en condicions molt favorables.

Préstec

Demandar diners a un intermediari financer, caixa o banc, i pactar com tornar-los i quins interessos pagar és una de les operacions financeres més comunes a l'empresa.

Intermediari financer

Agent econòmic que rep diners de particulars a un tipus d'interès i els deixa a altres particulars a un tipus d'interès superior.

El **préstec** és una operació per la qual es lliura al prestatari o beneficiari una quantitat de diners, i el beneficiari té l'obligació, al cap d'un termini establert, de restituir aquesta quantitat (principal del préstec), més els interessos reportats.

Els elements més importants del préstec són:

- Prestador: qui lliura la quantitat de diners i té dret a la seva devolució més els interessos. Sol ser una entitat financera, sia caixa o banc.
- Prestatari: qui rep la suma de diners i té l'obligació de tornar-los amb els interessos corresponents.
- Principal: suma de diners que és objecte de lliurament.
- Interessos: quantitat que resulta d'aplicar un determinat tipus d'interès al principal.

Bé moble

Bé que es pot moure sense afectar-ne la funcionalitat.
Exemple: un ordinador.

El prestador pot demanar al prestatari garanties de la devolució del principal i del pagament dels interessos. Els principals tipus de garanties són:

- **Personal:** és la garantia lligada a la solvència moral i material de la persona.
- **Real:** quan un determinat bé garanteix la devolució del préstec i el pagament dels interessos; quan la garantia és un bé moble la figura jurídica és la penyora i quan la garantia és un bé immoble, és la hipoteca. Si el deutor no compleix amb les seves obligacions, el prestador té dret a vendre el bé per poder cobrar els seus drets.
- **Aval:** és la persona aliena al deutor que respon de la seva solvència i es compromet a pagar els deutes en cas que no ho faci el prestatari.

Bé immoble

Bé que és impossible de moure o, si es mou, en perd la funcionalitat. Exemples: un terreny, una casa.

Hi ha diferents formes d'amortitzar el préstec i pagar els interessos:

- Pagament del principal i els interessos en finalitzar el préstec.
- Pagament del principal en finalitzar el préstec i periòdicament els interessos.
- Pagament d'una quota constant que inclou una part destinada a la devolució parcial del principal i una altra part destinada a pagar els interessos meritats.

Avantatges del préstec:

- L'empresa pot disposar de fons a mitjà i llarg termini per dur a terme inversions en actius fixos que permetin generar un rendiment superior al cost efectiu del préstec.
- Totes les despeses, interessos i impostos originats pel préstec tenen la consideració de despesa fiscalment deduïble per l'empresa.

Passiu

Deutes de l'empresa.

Inconvenients del préstec:

- El préstec augmenta el nivell d'endeutament (passiu) de la societat i debilita la seva posició financera.
- L'empresa ha de pagar les quotes periòdiques, que inclouen la part d'amortització i la d'interessos pel total de l'import pendent de retornar, encara que l'empresa no utilitzi immediatament la totalitat dels fons prestats.

Crèdit

Aquest és un bon instrument per a necessitats de finançament puntuals. Les empreses que tenen necessitats de tresoreria per desfasaments temporals entre els pagaments i els cobrament l'utilitzen.

La tresoreria és la disponibilitat de diners a la caixa i en els comptes oberts en entitats financeres.

El **crèdit** és una operació financera que consisteix en el fet que una entitat financera atorga a l'empresa el dret a endeutar-se fins a una determinada quantitat i durant un període de temps fixat. D'aquesta manera, l'entitat posa a disposició de l'empresa certa quantitat de diners, de la qual podrà disposar fins a un cert límit, i aquesta només pagarà els interessos per les quanties efectivament disposades i no per la totalitat del crèdit concedit.

En la taula 2.10 trobareu les diferències entre crèdit i préstec.

TAULA 2.10. Diferències entre crèdit i préstec

Préstec	Crèdit
Es dona una quantitat fixa de diners, a retornar en una data també fixada per endavant.	Es posen a disposició del prestatari fons fins al límit concedit i per un temps determinat. El prestatari pot anar prenent diners a mesura que els vagi necessitant.
Té venciment en una data pactada.	Es pot renovar una vegada ha vençut.
Els interessos es paguen en funció del capital pendent d'amortització en cada moment.	Els interessos es paguen segons les quantitats realment disposades.
Devolució segons un quadre d'amortització fixat en el contracte.	Devolució successiva fins a amortitzar el total disposat.
El compte corrent associat només admet imposicions.	El compte corrent associat admet saldos creditors i deutors.
Només té obligacions el prestatari.	Les dues parts tenen obligacions.
Finalitat: adquisicions d'immobilitzat, necessitats fixes de capital, inversions a llarg termini o permanents.	Finalitat: necessitats variables de fons (cicle productiu o de tresoreria).

Les empreses utilitzen el crèdit per solucionar els problemes puntuals de tresoreria quan tenen deutes per pagar i cobraments pendents. O dit amb altres paraules, per fer front a les situacions de desequilibri de tresoreria en el curt termini.

El desequilibri de tresoreria són les situacions en les quals l'empresa no té diners per pagar els seus deutes.

Avantatges del crèdit:

- La flexibilitat, ja que s'adequa perfectament a les necessitats de fons de l'empresa. A diferència dels préstecs, l'empresa només ha de pagar els interessos de la quantitat utilitzada en cada moment.
- Arribat el venciment de la pòlissa, hi ha la possibilitat de renovar-la.

Inconvenients del crèdit:

- El pagament d'interès per la part del crèdit no utilitzada és una despesa en moments d'utilització baixa del crèdit.
- La necessitat de controlar la disposició del crèdit per evitar que l'empresa s'excedeixi del total disponible.

Lísing

Les empreses utilitzen cada vegada més aquest sistema de finançament de les adquisicions dels seus béns de caràcter durador com màquines, elements de transport, ordinadors, immobles, etc.

L'opció de compra és la quota que es paga al final del contracte de lísing i que dóna la propietat del bé.

El **lísing** és una operació financera per la qual una empresa (societat lísing) adquireix a un proveïdor un determinat bé, que cedeix a una altra empresa que l'utilitza a canvi del pagament d'una quota d'arrendament. L'empresa que utilitza el bé quan acaba el contracte té la possibilitat de convertir-se en propietària del bé si paga una quota extra (opció de compra).

Avantatges del lísing:

- És un instrument eficaç i flexible per a l'obtenció de finançament destinat a l'adquisició de béns que es destinin al desenvolupament d'una activitat econòmica, ja que permet finançar el 100% de les inversions realitzades.
- Té un règim fiscal especial que permet deduir pràcticament la totalitat de les quotes d'arrendament financer meritades.

Inconvenients del lísing:

- El pagament d'interessos que s'ha de suportar i que no es donaria en cas que es comprés el bé al comptat.
- Els tipus d'interès acostumen a estar per sobre dels que s'apliquen als préstecs hipotecaris.
- La duració del contracte d'arrendament financer és irrevocable.

Tipus de lísing:

- Lísing operatiu. Contracte la finalitat principal del qual no és obtenir finançament per a l'adquisició del bé per part de l'arrendatari, sinó exclusivament la cessió de l'ús del bé durant un període de temps determinat.
- Lísing financer. Contracte pel qual l'arrendador s'obliga a cedir l'ús d'un bé de la seva propietat a l'arrendatari a canvi d'una renda periòdica, incorporant una opció de compra que l'arrendatari podrà exercir al final del període de vigència del contracte.
- Lísing mobiliari. L'objecte del contracte són béns mobles (maquinària, vehicles, material informàtic, equips mèdics, etc.).
- Lísing immobiliari. Finançament d'immobles acabats, nous, utilitzats o en construcció, destinats a usos empresarials, com ara naus industrials, locals comercials, oficines, centres logístics, hotels, etc.

L'arrendador és el propietari que cedeix l'ús d'un bé a canvi d'una quota d'arrendament.

- **Líasing normal.** El proveïdor, l'empresa de líasing i l'arrendatari són persones diferents.
- **Lease-back.** L'empresa ven a l'entitat financera uns actius patrimonials, habitualment solars i edificis, i tot seguit els lloga mitjançant un contracte de líasing, és a dir, incorporant una opció de compra.

L'arrendatari és qui usa un bé cedit per un arrendador a canvi del pagament d'una quota d'arrendament.

Rènting

Moltes vegades el fet de llogar un bé amb el manteniment, les assegurances i serveis similars inclosos és una bona opció.

El **rènting** es dona quan l'empresa lloga a una entitat de rènting un bé durant un període de temps prefixat, amb la particularitat que el lloguer (quota de rènting) inclou el manteniment i les reparacions del bé durant el termini de l'operació, així com altres despeses relacionades amb la seva utilització, com ara assegurances o impostos.

És una operació que no té la finalitat que el bé passi a ser propietat de l'empresa al venciment del lloguer, ja que en finalitzar el contracte de rènting l'empresa haurà de retornar el bé, encara que el contracte es pot prorrogar.

En la taula 2.11, veureu les diferències entre rènting i líasing.

TAULA 2.11. Diferències entre rènting i líasing

Rènting	Líasing financer
L'arrendador es fa càrrec de totes les despeses de manteniment del bé.	L'arrendatari queda obligat a conservar el bé i a assumir les despeses de manteniment.
El contracte no pot incorporar l'opció de compra del bé al venciment.	Sempre incorpora una opció de compra en finalitzar el contracte.
L'arrendador (el propietari que cedeix l'ús del bé) suporta tot el risc de la inversió.	El contracte és irrevocable.
Excepte en alguns casos, es comptabilitza com un arrendament ordinari: totes les quotes meritades constitueixen despesa de l'exercici.	L'arrendatari (qui utilitza el bé) suporta el risc sobre el bé objecte de la inversió.
Totes les quotes meritades durant l'exercici són fiscalment deduïbles.	Es comptabilitza reconeixent en el passiu un deute i en l'actiu un immobilitzat immaterial i uns interessos diferits.

El rènting de cotxes creix a un ritme de l'11% anual.

L'actiu és el conjunt de béns i drets propietat de l'empresa.

L'immobilitzat és la part de l'actiu que representa els béns que tenen una permanència llarga a l'empresa.

Avantatges del rènting:

- L'empresa pot disposar dels béns sense necessitat d'utilitzar fons propis o finançament aliè per a la seva adquisició.
- La uniformitat dels pagaments en el temps. La utilització del rènting permet convertir un cost variable i incert (avaries, manteniments, augment de les tarifes d'assegurances, impostos, etc.) en un cost fix i constant, integrat dins la quota mensual de rènting.

- La possibilitat de contractar un bé substitutiu durant el temps que durin les reparacions del bé objecte del contracte.
- Un ritme més elevat de renovació dels béns que utilitza l'empresa. En finalitzar el contracte original, l'empresa pot contractar un altre rènting amb els models i tecnologies més actuals, sense els problemes que presenta la revenda de béns obsolets.
- L'import de les quotes és íntegrament deduïble als efectes de l'impost sobre societats.

Inconvenients del rènting:

- No és una compra, l'empresa no adquireix la propietat del bé.
- L'empresa ha de lliurar una fiança com a garantia dels possibles danys que pugui patir el bé.
- Hi ha uns límits d'utilització del bé que, en cas que l'empresa els superi, poden representar un cost addicional. Per exemple, els cotxes tenen un límit de quilòmetres per sobre dels quals cal pagar quotes extres.
- L'obligatorietat de fer el manteniment, la reparació i la conservació del bé en les empreses (tallers oficials, concessionaris, etc.) designades per l'entitat de rènting.

Obligacions de la societat rènting:

- Lliurar els béns objecte del contracte.
- Posar en funcionament els béns en els locals de l'empresa arrendatària.
- Mantenir en perfecte estat de funcionament els béns i sotmetre'ls a les revisions periòdiques necessàries.

Obligacions de l'empresa arrendatària:

- Pagar les quotes pactades com a preu de l'arrendament.
- Lliurar una determinada quantitat de diners en concepte de garantia del compliment de les obligacions concretes.
- No destinar els béns a un ús diferent de l'especificat.
- No cedir a tercers la utilització del bé sense l'autorització prèvia per escrit de l'arrendador.
- Tenir cura del bé sense abusar del seu ús.
- Comunicar a l'arrendador qualsevol deficiència en el funcionament del bé i no efectuar reparacions pel seu compte.
- Facilitar la inspecció i comprovació de l'ús per part de la societat de rènting.

La societat arrendatària és l'empresa que usa el bé cedit per la societat rènting.

La societat rènting és l'empresa propietària del bé cedit en un contracte de rènting.

Tipus de rènting:

- Béns immobles, com per exemple, oficines, naus industrials, magatzems, etc.
- Béns mobles tangibles, com per exemple, vehicles, ordinadors, equips de telefonia i equipaments d'oficina i maquinària.
- Béns mobles intangibles, com per exemple, programari informàtic, llicències o patents.

Facturatge

El facturatge és una bona opció per a les empreses que no volen gestionar el cobrament als seus clients i no volen esperar al venciment de les factures per cobrar.

El **facturatge** és l'operació per la qual l'empresa cedeix el cobrament de les factures dels clients a una societat denominada *factor*. Aquesta societat fa bestretes a l'empresa per l'import de les factures cedides.

Hi ha dos tipus de facturatge segons qui assumeixi els riscos de l'impagament de les factures:

- Facturatge amb recurs: la cessió porta implícita una venda del crèdit condicionada a la bona fi de l'operació. Això vol dir que si al venciment el deutor no paga, l'entitat de facturatge tornarà el rebut a l'empresa i li cobrarà el nominal. La mecànica és similar a la del descompte bancari.
- Facturatge sense recurs: es tracta d'una venda pura i simple del crèdit, en la qual l'entitat de facturatge assumeix tot el risc d'insolvència del deutor contra qui haurà d'actuar judicialment si aquest no paga al seu venciment, sense cap mena de responsabilitat cap a l'empresa.

Els serveis que ofereix una empresa de facturatge són:

- Anàlisi de la solvència dels deutors.
- Gestió del cobrament de les factures cedides, respectant els mitjans de pagament que l'empresa hagi acordat amb el comprador.
- Comptabilització i, si escau, reclamació judicial.
- Opció de preveure la cobertura del risc d'insolvència dels deutors.
- Possibilitat d'obtenir anticipadament l'import dels crèdits cedits.

La solvència és la capacitat del deutor de pagar els deutes.

Avantatges del facturatge:

- Reducció dels costos de gestió i control de clients, ja que és l'entitat de facturatge la que s'encarrega de la gestió del cobrament i de les reclamacions d'impagats.
- Simplificació d'estructura de l'empresa, perquè no necessita un departament de cobrament.
- La liquiditat és l'existència de diners en la tresoreria de l'empresa.
- Millora de la liquiditat de l'empresa.
- Millora del flux de caixa, ja que permet passar comptes de realitzable a disponible.
- En el cas d'un facturatge sense recurs, el client té la cobertura del risc d'insolvència del deutor.
- Més fiabilitat dels pressupostos de tresoreria en no tenir risc d'insolvència.

Reducció dels costos derivats de la sol·licitud d'informes comercials.

El pressupost de tresoreria és el document que recull la previsió de cobraments i pagaments d'una empresa.

Inconvenients del facturatge:

- El cost elevat que té, en comparació amb d'altres instruments financers o de gestió de cobrament. El tipus d'interès aplicat és més elevat que el del descompte comercial o el d'una pòlissa de crèdit.
- Només es pot accedir a deutors que ofereixin suficients garanties de cobrament. El factor pot no acceptar algun dels crèdits cedits o exigir que el facturatge sigui *amb recurs*.
- L'entitat de facturatge pot impugnar la cobertura de risc en cas que hi hagi reclamacions de tipus comercial.
- Falta de confidencialitat dels clients d'una empresa, atès que l'empresa ha de lliurar una llista de clients al factor.

Descompte comercial

El descompte comercial és la modalitat de finançament del circulat tradicionalment utilitzada per les empreses per anticipar el cobrament de les seves vendes a crèdit (vendes amb cobrament ajornat).

Una venda a crèdit incorpora un dret de cobrament d'un import determinat en el futur per al venedor, representat per un rebut o una lletra de canvi.

El venciment d'un crèdit és la data en la qual es té dret a cobrar una quantitat de diners.

La figura del **descompte** consisteix que en una data prèvia al venciment del crèdit, l'empresa cedeix a una entitat financera el seu dret de cobrament i n'obté l'import del crèdit minorat pels interessos corresponents al termini del finançament i les comissions i despeses aplicables.

La lletra de canvi és el document més emprat en el descompte bancari, encara que també s'utilitzen altres documents, tant canviaris com no canviaris.

Avantatges del descompte comercial:

- Facilitat d'ús. Una vegada formalitzat el contracte de descompte amb l'entitat bancària, només cal presentar-ne a l'entitat financera una relació perquè de manera pràcticament immediata el banc aboni a l'empresa l'import nominal dels efectes descomptats menys els interessos i les despeses.
- L'entitat financera s'encarregarà de la gestió de cobrament de cada efecte, de manera que elimina la càrrega administrativa de reclamar el cobrament al seu venciment.

Inconvenients del descompte comercial:

- El descompte bancari és un instrument car, perquè els tipus d'interès aplicats són alts.
- Els interessos es dedueixen de l'import nominal que l'empresa porta a descomptar.
- Si els drets de cobrament s'instrumenten en lletres de canvi i pagarés, s'haurà de pagar l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentals (timbrat de l'efecte).
- L'entitat financera considera l'operació "condicionada a la bona fi". Això vol dir que si al venciment el deutor no paga, l'entitat abonarà a l'empresa l'import nominal de l'efecte més les comissions i despeses que ocasioni l'impagament.
- L'entitat financera es reserva el dret de no descomptar aquells efectes d'una remesa que consideri que poden resultar impagats.

En cas d'impagament d'un efecte comercial que ha de pagar el deutor, respon l'empresa que ha descomptat.

Crèdits de proveïdors i altres deutes a curt termini

Aquesta és la manera més econòmica que té l'empresa per aconseguir finançament. És adequada per a l'adquisició de béns amb una vida curta a l'empresa i d'existències i serveis com ara matèries primeres, comunicacions, assegurances, etc.

Considerem **crèdits dels proveïdors** els ajornaments que concedeixen aquests a l'empresa en els pagaments dels seus drets de cobrament; normalment són a 30 dies.

Aquest ajornament té moltes vegades un cost financer implícit per la noaplicació d'un descompte per pagament immediat. L'avantatge principal d'aquest tipus de finançament és la seva "espontaneïtat": es concedeix de manera ràpida, àgil i

sense tràmits. Tanmateix, si es paga al comptat, el cost financer implícit per la no-aplicació d'un descompte per pagament immediat fa que aquest finançament resulti car.

Descompte per pagament immediat

Descompte que fa el venedor al comprador per pagar al comptat en el moment de la venda o en una data propera a aquesta.